

De significacōib⁹ verborū .ti. xli.

Consequenter quia in aliquib⁹ pmissis capitulis siue titulis nōnulla reperiunt⁹ qñq; iuris tā ciuilib⁹ qm canonici vō cabula q lectorib⁹ eorū ignariis tediū i legē do et etiā difficultatē in intelligendo p̄bere possent. Ideo hic est aliq̄lis doctrina breuis et vtilis de significacōib⁹ hui⁹ vocabulorū s̄m ordinē alphabeti supponēda. Illorū tam vocabulorū quorū noticiā i titulis hui⁹ summe tradit⁹. in eisdē titulis significacō requirit⁹. sup qbus etiā vocabulis et alijs dētis in ip̄is titulis. tabulam oposui s̄m ordinē alphabeti. Exordiu⁹ g⁹ ist⁹ tituli sumem⁹ a vocabulis incipētib⁹ ab a.

Abigeus dicit⁹ ap̄e qui pecora a pascuis et armentis subducit. ab abigēdo. ff. de abigeis. vñ dē ibi q fur dē q pecudem vnā surripit. abige⁹ vero qui gregē.

Abintestato. id est sine testamēto. et est adu biū. et intestat⁹ tā. tū. nomē. i. sine testamēto.

Abolicio est accusacōis pemptio.

Abrigare ē destruere. s; derogare est i pte tollē. vñ lex dē qñq; abrogata. vt. ff. d. v. sig.

Acceptilacio est quidā actus iuris ciuilis inuent⁹ regulariter ad tollēduz tñ obligacōez verborū. i. stipulacōz q etiā est de iure ciuili et sicut in cōtracta obligacōe p stipulacōez q daz vba sūt certa a iure ciuili introducta. puta p interrogacōez et rñsionē vtriusq; partis qbz pcedit obligacō. sic etiā eodē iure i acceptilacōe introducta sūt certa vba interrogacōis et rñsionis mutue. p̄tis vtriusq; a quibus pcedit eiusdē obligacōis dissolucō. puta debitoz stipulacōe obligat⁹ interrogat creditorez suū sic. qd ego tibi p stipulacōez pmissi habes ne acceptū. et creditorez rñdz. habeo acceptū. qñ dicat p̄r. de habeo ac si accepis. sem a te p verā solucōez. et sic vera solucione liberat⁹ esset ita hac acceptilacōe liberariis vñ acceptilacio est imaginaria solucō. in h̄ s̄milib⁹ vere solucōi q sic p verā solucōez oīno tollitur ip̄o iure obligacio natural⁹ et ciuilib⁹ ita etiā p acceptilacōez q ē solucio imaginaria p eo q lex imaginat⁹ debitozē absolutam p ea sicut p solucōz verā. vt insti. qbz modis tollit⁹ obligacio. §. est aut acceptilacio. Sic ergo acceptilacio regulariter n̄ tollit nisi obligacōes verbis. i. p stipulacōez cōtractas. obligacōes vero cōtractas re vel cōsensu vel līs de quib⁹ vide §. li. iij. a. iij. ar. ij. n̄ tollit nisi deducant⁹ i stipula cōz acq̄lianā. de qua vide §. li. iij. a. xix. ar. ij. b.

Accepe differt a cape. infra in cape.

Acor et mucor sūt vicia vini. qz qñq; accescit et qñq; mucescit. vñ dē acidū vñ mucidū. est eē mucor viciū pais cū panis mucescit.

Ac̄ta dicunt⁹ publice scripture negotiorū que gerunt⁹ ordinē cōtinētes.

Actio vt dicit⁹ insti. de actōib⁹ in pñ⁹ ē ius psequēdi in iudicio qd sibi debet⁹. Est autē actio alia psonal⁹. h̄ ē i psonā. alia real⁹. id ē in certā rem. vt qñ petit⁹ res certa. vñ actio i rem dē vēdicacio rei qñ scz aliquis dicit rem

de qua agit⁹ suā. et aduersari⁹ dicit eam etiā esse suā. Actio aut in psonā dē cōdictio qñ aliquis contendit aliqd dari vñ fieri sibi. qñ vero agit vt res sua restauret⁹ sibi. et negociū certū et spēale nomē incidit. vt in deposito tunc nō dē cōdictio s; psonalis actio simpli⁹. Hoc at nomē cōdictio descendit inde qd oliz erāt iudicia ordinaria et certa. et quedā solēnia vba oportebat cōdicti. i. sibi dici vt si quis deficeret i vna sillaba cadebat a causa. Nō debz at actio i re moueri cōtra vēditorez. s; cōtra p̄sidentē i loco in quo res est. C. vbi in rem actio exerceri debet. h̄ insti. de actionib⁹. Actē actionū alie dicunt⁹ bone fidei. alie actōes stricti iuris. Actōes bone fidei sūt iste. s. ex empto. ex vēdito. ex locato. ex cōducto. depositi. cōmodati. pignoratitia. et ex p̄matacōe. et d̄ his actiōib⁹ oīmb⁹ habitu ē s̄ in titulis suis. Sūt etiā plures alie actōes bone fidei q̄s sub silēcio trāseo grā breuitatis. Actōes at stricti iuris sūt actio ex mutuo. ex arbitrio et ex stipulacōe. Actio redibitoria est p̄to minoris que dat⁹ emptori cōtra vēditorez si seruū vici osuz sibi vēdat. s; d̄nter. qz si fuerit viciū corporis vt si seru⁹ vel aial sit morbosū dat⁹ redibitoria emptori infra sex mēses vñ. vt vēditorez aut seruū vel aial recipiat et p̄ciū restituat. Si vō sit viciū ai dat⁹ actio estiatoria vñ qñto minoris infra annū vñ. qñti est emptoris seruū n̄ esse ebriosuz vñ luxuriosum. ff. de edil. ed. l. j. Actio p̄scriptis vbi q op̄et si ita cōduri equū tuū vt postea dē qñtū nos dūeniet vñ qñtū est iustū vñ qñtū vide⁹ bono viro vel s̄ilia. insti. de l. §. q de cā. Actio de inofficioso testamēto q op̄et liberis cēca testamētū p̄ntū. et p̄ntib⁹ cēca testamētū liberorū. et cēca testamētū fr̄is si turpē p̄onā instituat heredē. Actio legis acq̄lie q cōtinet dāo capla. p̄mū ē de occis; s̄uis vñ qd rapētib⁹ q nūo pecudū cōtinēt. q⁹ casu sit cōdenacio qñtū p̄ci ea res fuerit eo āno retro. Secundū caplū est de eisde vulneratis et feris et bestijs occis; ceterisq; reb⁹ ruptis. veluti veste. vase. et s̄ilib⁹. quo cau tāt cōdenat⁹. qui d̄nū dedit qñtū res fuit. xxx. diebus retro. h̄ actio dat⁹ cōtra cōfiteentē i simplū et negantē i duplū. Actio de dolo q cōpetit qñ dānū mihi dolo datū ē. vñ qñ aliq̄s cōtra me dolo vñ. nec sup̄est aliq̄ alia actio q possit expiri. Actio in f̄m q dat⁹ cōtra iudicē q p igno rāciā male iudicauit ad restituendū dānū qd p eius sniam ē illatū. Actio certi q cōpetit qñ res certa in stipulacōz ē deducta. Actio indebiti q op̄et ei q p errozē indebitā pecuniā alij p̄soluit. Sūt eē p̄ter p̄d̄as m̄te alie actōes stricti iuris q̄s reliquo grā breuitatis. Sciēdū aut p̄p̄me actōes dicunt⁹ bone fidei n̄ qz tñ in eis deat bona fides seruari. qz etiā i actōib⁹ stricti iur et ni quolibz cōtractu bōa fides dē seruari. s; qz i ip̄is bona fides exuberat ē seruanda. et iudex pleniorē h̄z p̄tēz ad oīa exequēda q suadet eq̄tas vel fides bona. Actōes vō alie dicunt⁹ stricti iuris qz non venit i eis n̄ qd strictē exigit natura actōis.

vel qđ principaliter est in obligacōe. vñ in cō
tractibz stricti iuris nō veniūt vsure nisi sine
spēaliter pmissis. Illud em̄ tñ venit in iudiciū
de quo ē actū exisse p pacta inter ptes habi
ta vt veniret h̄ in contractibz bone fidei veni
unt vsure ex mora. si. f. aliqđ sit i mora solue
di. que tñ pprie nō sunt vsure h̄ interesse. Non
veniūt etiā i cōtractibz stricti iuris fructū vt
si petā qđ aliqñ n̄ fuit meū nisi a tpe litis cō
teltate. h̄ si petā qđ aliqñ fuit meū veniūt fru
ctus ex mora. vel etiā añ morā qñqz. ne quis
locuplete cū alteri iactura. ff. d. vsucap. l. 1.
11. Nō venit etiā i eiūde interesse si rē dari mi
hi sit in obligacōe. sec⁹ ē si rē tradi vel p̄ari
vel fieri certo die sit in obligacōe. In his em̄
tribus casibz si p me ltererit qđ min⁹ impleā
pmissaz teneor ad interesse ex mora si ille in
currat dānū. ff. de v. cbl. vbi at. §. vl. et. l.
si fundū. Itē i contractibz bone fidei veniūt ea
de quibz nō est cogitatu vt rupta. celsa. qz ibi
nō tñ vñt principale sed etiā accessoria. s. fru
tus. In ipis em̄ oia veniūt in iudiciū. pter illa
de quibz actū ē vt nō veniret. oia inq̄m veni
unt q̄ sub natura actōis q̄ pponit̄ includunt̄
quimo et in actōibz stricti iuris p̄litē testa
tam veniūt fructus et alia accessoria. h̄ sic
officio iudicis poci⁹ qđ iure actōis. ff. de aq
pluvia. arcēda. aruis. ex de excep. cū venera
bilis. in glo. Actōes q̄ infamāt sunt q̄ruoz
actōes descendentes a contractibz q̄ruoz. s. mā
dan depositi. tutele. p socio. qđ intelligit̄ de
actōe directa. et q̄ruoz descendentes ex q̄ruoz
delictis. s. iniuriar. bonor. raptor. furti et
doli. ff. de his q̄ no. infam. l. furti. p̄dicta etiā
de actōibus patet insti. de act. et tribz rubri
cis sequētibz. Actōes q̄dam sunt p̄orie vt
q̄ sūt annuales. qz et ip̄ius p̄oris infra añū ex
pirat impiam. vt actōes iniuriar. et alie p̄o
rie actōes et penales. insti. d. ppe. et tpa. ac
circa p̄ict. elapso aut̄ añō a tpe i quo inceper
rūt opete n̄ p̄nt intētari nisi fuerit ātea morte
Queda ciuiles vt q̄ ex ciuili pficiscuntur
Actoz est q̄ agit et pulsat aliū. rē aliquā ab
eo petēs cēdi vt insti. d. actore et ifra i cu
Accusator ē q̄ aliquē accusat et cmi. rator.
nale mouz qōez. et dē accusator q̄i adcausarō
qz ad ciz vocat eū q̄ appellat ex d. v. h̄. fo. 9
Accusacō ē aliqđ dē cmi delacō. s̄m gōf. d
Depta dicunt̄ illa legata h̄ ifra i dēferre
q̄ testatō admittit legatario volūtate mutata
Querlio ē cuiuscuqz op̄is certa dētermiacō
s̄m quā qz p̄ cta mercede certū op⁹ et deter
minas las ip̄sis suscipit dirimēdū l̄ faciēdū.
Affirmatia qñz expo. p negatiuā. ex d. testi
bz. et ac. veniēs. vbi dē i ore duoz. vt triū. 1.
ñ paucōz. qñz ecōuerso. vt di. i. ius naturale
vbi dē. trāsire p agn. alienū. i. n̄ tuū fas ē. iu
re em̄ nature nihil ē alienū. qz oia sunt onia
Hgasō dē custos equoz. h̄ ppe asinor. idē
dicit̄ equicius. equiciū vero dē grex equoz.
Ala s̄m accursū dē. xxx. equites. sic dicti qz
vice alaz regūt. Cohor. habz. x. alas. legio
x. cohortes.
Albū p̄oris dicebat̄ tabula qdā dealbata

sita in rostris in q̄ pponbant̄ edicta p̄oris.
vt facile ex eminenti d̄spicerent̄ et legerent̄.
rostrū aut̄ dicit̄ for⁹ causaz. id ē vbi cāe tra
ctat̄. sic dictum qz augustus fecit de rostris
nauū fieri sedes causaz.

Allegare. allegandi mod⁹ in iure tā canonis
co qđ ciuili tradit̄ infra in iuris corp⁹.

Alienacio cā mutādi iudicij fca de q̄ tracta
tur ex. 1. l. 1. a. 1. locū h̄z cū qz credēs se cō
ueniendū sup re aliq̄. alienat eā dolo malo.
cā iudicij mutādi a se. et suscipiendi ab eo in
quē trāsferre possessionē illius rei s̄m gōf.

Alimēta. alimentor. nōie intelligunt̄ ciba
ria vestit⁹ et habitacō. qz sine his corpus ali
nō pōt. vñ alimentis legatis p̄dicta debentur
ff. de ali. et ciba. leg. l. legatis.

Annotacio est bonor. p̄scriptio. vt cū quis
in ius vocat̄ absentat se vt rē cmi pa. iat⁹
annotacōz bonor. vt si infra añū venient et
a cmi se purgauerit bona suscipiat. et si n̄ ve
nent in fiscū dē gēant̄.

Appitores sunt illi qui ptes citāt et eas in
iudicio faciūt apparē inde sic dicti.

Appellacio est a miori iudice p inuocacōez
maioris iudicis p̄textu inq̄tans p̄me snie la
te de ciu. s̄m host.

Apices iuris de his sunt q̄ ad merū p̄nenc
imperiū et q̄ nō vt dic̄ rod. sup ti. de p̄is. de
his. et est p̄ ordo iuris est seruandus vt vule
bo. ti. de dinor. ppter fortitudinē.

Apoteca est scrip. ura quā debitor accipiens
pecuniam loco caucōis dat creditori. et reci
pit eā debito p̄soluto. et dē ab apo. qđ ē re et
capcō q̄i recepcō. et dpo. et cū anti qđ ē con
tra et dē antipoteca. ce. q̄ ē scriptura in q̄ de
bitoz d̄tē se recepisse pecuniā quā credidit
et tradidit eam debitori. vñ v. Apoca soluen
ti dat̄ antipoca recipienti.

Aposan. i. nūci⁹ secretus. ex d. elec. sigfi
Apolidēs dicunt̄ q̄ sūt sine ciuitate. ab a qđ
est sine et pol. qđ ē ciuitas. uenientibz.

Aplūbari sūt nūci⁹ pape s̄m jo. 1. q. vij. cō
Apostoli dicunt̄ in iure l̄re dimissē et appel
lanibz date ab ill a q̄bz appellat̄. ex d. cle.

Apoteca dē loc⁹ n̄ refi. cū ad h̄ i glo. d.
vel archa in q̄ reponit̄ aliqđ custodie cā.

Arbitriū ē s̄m ho. p̄as alicui volūtate data
et recepta ad p̄nūciādū i l̄re put fuerit ei vi
sum aliqñ certa pena vallata et cū termin li
mitata. Scdm vō abbatē p̄ nissā ē p̄as arbi
tris data. arbitriū aut̄ ē ei⁹ snia. Sūt at arbi
tror. duo gñā. s. d̄promissarij q̄ ppe dicūt̄ ar
bitri. et arbitratores. p̄mi eligunt̄ vt iudices
vt. s. pcedāt suato ordie iudiciano i substa
cialibz scdm n̄. Itē p̄mi dan̄ s̄m abbatē ad co
gnoscedū et diffiedū. vt si petas a me domū
et ego d̄negē et fiat d̄pmissio i aliqz ille ē vñ
arbitr. qz eligi⁹ vt cognoscat et diffiniat c⁹
sit dom⁹. h̄ scdm eligunt̄ a p̄ibz n̄ sup re l̄re
giosa. h̄ vt d̄ponēdo vel diuidēdo inter ptes
diffiniāt tñ. vt si duo socij res societatis di
uidere velint ad arbitriū petri petri⁹ erit arbi
trator. ar. ff. p socio. l. si societate.

Archimadriza est princeps ouium. ab archos

quod est princeps et maior quod est civis.

Archipſbiterorum duo ſunt gñia. ſ. civitatēſ. et rural. ex. e. offm. et hi vocantur decani. b. ho.

Argumētū qđ argute inuētū. ex. de v. ſig. for. **V**er. ab exēplis gēniliū ſit agumētandū. de cōſe. di. i. ſ. j.

Quō reſiſtendū ſit argumen to a ſimili. i. q. i. ſ. cū igit. ſm hieronimū.

Arma hoſtia ant. qđ ad miſeraſ aiaſ captiuan daſ ſūt. ocioſitaſ et voluptaſ ex. d. renū. n. cū

Miſteriu eſt dom. monialiū. **E**pde. ſ. ver. ſicut monaſteriu monachor.

Aut qñq. ponit diſiunctiue ut qñ altero poſi to necce eſt alter. tolli. ut cū dicitur aut nor.

Qñq. ſubdiſiunctiue. **S**ubdiſiunctiua. duo ſūt gñia. vñ ſm qđ n. pñt ambo eſſe ſimul. ita cñ qđ vtrūq. pñt eſſe. ut cū dicitur aut ſedet aut ambu lat. alter. ſm qđ ambo pñt ſimul eſſe ut cū dicitur oñ. aial aut fac aut pati. ff. de v. ſig. b. vba

Anñire dicitur ſub pena ad cām vocare.

Marcha eſt princeps militū. lx. a bis vi gñti et archor quod eſt princeps.

Bona eccleſia. infra in eccleſia.

Bona vacare eſt ea dñm nō hñe.

Bones nō continent ſub appellacōe iūmtoz. ſ. pecor. ff. de edil. edic. l. ediles. ſ. iūmtoz.

Calumnia eſt falſi criminis impoſicio.

Cancellari. dicitur cui. officiū eſt ſcripta et rñſa impator. reſpicere et male ſcripta dñare. et bñ ſcripta ſigillare. et de a cācellā do. i. dñādo lñas linea p mediū ducta. ſup. pñtare vñ eſt lñam pñtis ſuppoſitiſ dñare.

Canon. i. decretaleſ.

Cape eſt aliud qm accipe. cape em eſt cape ita qđ cū capis fiat tuus. accipe at potes qđ acci

Capitulū fac maior pñ. **C**apiendo nō fiat tuū. capitli. ex. de elec. qđ ppter i glo. n. et qñz pñ ſanior li. ſit nūo mior eſt iudicanda maior et pñonēda. puta qñ pñ altera nō eſt ſana. ſ. qđ m. dignū eligit vñ oñra eccia aliquid fac. ſec. e

Cū vtrūq. eſt ſana. ex. de hiſ qđ fi. a p. ea noſci. i glo. d.

Cū qđ facit maior pñ capitli totūz caplm intelligit facere. b. e. ver. i hiſ qđ operūt eiſ ut collegiaſ nō ut ſingul. et in hiſ qđ ſūt de neceſſitate faciēda. ut i electōib. aliena. cōib. et ſimilib. hec et plura alia de hac materia. ex. de oſti. cum om̄s in glo.

Capcio eſt deceptio. vñ capcioſū eſt deceptuoſū

Cardiales dicti ſūt a cardie. qđ ſic hoſtiū re. git cardie. ſic p eos regit eccia vñs di. xxx. pſbiteri. Dicuntur et cardiales pſbiteri. i. pñ. ciales. qđ p eos dñz officiū in eccia regi. ut ex. de offi. archipſbiteri. miſteriu in glo. et. vii. q. j. paſtoral.

Cū cardo oim eccia. dñ papa. xxv. q. j. ſ. hiſ. inde et cardinales dicuntur. extra de conſue. cum venerabilis.

Chora qđ pſbiteri cardinales habent titu. lam dyaconi nero nō hñe dicunt. ex. de arbi. tris. cū nobis. et li. i. decretalib. ſepe ponā. tar pſbiteri ſine titulo. tñ in lñis pape nū. p. poni. pſbiter ſine titulo nec dyacon. nec ep̄s cū titulo. vñ ſi lñaz bullatā i qđ hñ ſuer. iuene

Cū ipaz iudices eſt ſ. az ar. ex. de crimie falſi quā gñi. b. ho. i. ſu. ti. de officiō archipſbiteri

Calicare eſt minutatim ſillare.

Calcul. eſt rñ. numer. ſnia. carbo.

Cauſa dicitur a cau. quo venit qđ ſepe cauſali ter occurrit homi oñra volūtate ei. e. em cā materia et oñz neg. oñz necdū diſcuſſiois ex amie patefacta. qđ dñ pñonit cā e. dñ diſcuſſi iudiciū dñ diſſini. i. iuſticia. ex. de v. ſig. for.

Cū at cā qđ ſp. ial. vñ ānēra ſpūali ut ſi ſit de iurepñonit. qđ cū cūl. ut cū agi. de rei vñ dicacōe vñ cā pecuniaria. ex. de libel. obla. c. pñt. et vñ.

Qued i criminalia ut cum agi. dire cte de crimie et actōez dñz inſcribē. ex. d. accu. veniēs. Quedā mixta ut cū agi. de crimie ci uili. ut de adulterio ad ſepacōz thozi. In hiſ trib. caſib. vñcimis iura. de calūnia. In pma vñ cā nō iura. de calūnia ſ. de veritate d. cēda b. bñ. ex. de iur. calū. c. j. et. ij. ſi tñ agat. poſ. ſeſſorio p re ſimplici iurat. de calūnia. et ſilr in expoſicōib. pñtiſ i re ſpūali. ut ibidem

Cauſa mima dñ duoz aureoz. l. x. aureoz. vñ. l. ſolidoz. vñ illa qđ nō ſuf. ac ad ſup. iudi ciales. ut ex. de appel. d. appel. i glo.

Cāe fauorabiles ſunt qñq. ſ. de libertate. mñio. dote. et teſtāto. ex. de re iud. duob.

Cau ſa iur. argumto. ſ. natural. rñs. aut pñacōne teſtiū vel tab. i. iſtōz. d. ſat. ex. de v. ſig. for. fac. ex. pñacōez oſeſſio. ut ibidē i glo. j.

Cauſio eſt generale nomē oim ſecuritatum.

Cauſionū at alia eſt fideiuſſoria. ſ. qñ iterue nerit fideiuſſor. alia eſt pñozatoria ſiue ppo teca. ut cū pñgna dat. aut ipoteca ſuppo. alia iuratoria. ut cū pñmiſſio iuramēto firmat. alia apotecaria ſi ciro. pñbaria. alia pñmiſſio nuda. et de pollicitiua duencō. Noie at cauci onis nuda pñmiſſio intelligit. cū vñ addi. ido nea vel ſufficiēs intelligit. pñozatoria vel fideiuſſoria. b. bern. ex. de lite nō oſeſta. qñ.

Secm autē canones qñq. cauſio ſufficiēs dñ cauſio iuratoria. extra de ſen. ex. ex ſacro.

Cauſio ex euictōe eſt ſecuritas emptori p. ſtica a venditore qđ ſi res emptā euincat. ab alio vñditore ei reſtituat eſtāmācōez rei in du plum vel in ſimplū ſm qđ iter eos duenerit.

Cedit bonia qđ onerat. debitiſ cū nō hñat vñ ſoluat oib. creditorib. oia qđ hñz ill. ocedit.

Cedere diē debiti eſt pecuniā incipe debere

Celicole dicuntur qui colūt planetas. **C**. de iudic. et celicolis p totum.

Cenſere eſt iudicare. pñpe et oſentire.

Cenſor eſt iudex. et cēſura iudiciū. **I**te cēſeri. dicunt. pñia qđ pñent cēſum. ff. de v. ſig.

Cenſitor eſt qui cenſum erigit.

Cenſiti qđ cenſent. id eſt cēſum pñēt. et dicūt tributarij a tributo. tributū vñ dñ a tribucōe

Ceſſio eſt iura et actōis traſlacio. **N**otandū at qđ i iſtōz ceſſiois dñ qđ cedēs eū cui cedit oſtinit pcuratorē ut i re ſuā. **N**o cui. eundē. ciā ſciendū qđ cū petro ex mutuo vel ali. cō traxiſti. tibi opetit oñra eū actio directa et p. ſonal. qđ cū eo i tua pñona oñtraxiſti. tibi ectaz opetit actio vñliſ. qđ vñl. et cū effectū debi tu ipz tanqđ re ſuā pñeqñs.

Si aut mibi iura et actōes oñra ipz debitorē tuū ex cā vñdicōis vel alia cā cēſeris. traſſer. i me vñl. actō qđ poſſū vñ ad ipm meū debitū tanqđ re meā

exigendā. Directa vero et psonalis remanet
apud te cū a te p cessioz n̄ potuerit separi etiā
si velis. adeo inherz tibi. vt. ff. p socio. l. iij.
vñ ad eā itēdā debes me d̄lutue pcurato:
rem tuā l3 in rē meā. i. ad exigendū ipm debi
tū factū meū. Ad qd̄ fac. ff. de pcur. si q̄s i rē
suā. et sic p3 q̄ i actōe directa et psonali sū p
curator tu9 q̄ ali9 n̄ poterā vñ. l3 em̄ directa
nō possit cedi p̄t tam mādari. et ei9 exercitiū
Quātorz noie nō intelligunt. **C**omitā.
vestes. sed noie alimentoz.
Ciminilia dicunt pelues. inde ciminiliare9
id ē thaurari9 siue sacra q̄ custodit thesaurū
qui in peluib9 colligi solet. et inde ciminili:
archiū. id est loc9 vbi thesauri custodiunt.
Ciribald9 rephēlor a cinos qd̄ ē canis
Circūducē l3az ē eā cūducta linea dānare.
Circūmumatores dicunt qui cūducāt priam
a nūdinis ad nūdinis venalia deferētes.
Cistellū dicit loc9 i qd̄ collēa vsui reseruan
Citacio ē i ius vocacio. si vō i edicto preco.
vel iudex addat l3. si die p̄scripto n̄ veneris
odēnaberis. tūc dē edictū pemptoriū. **E**it at
citacio a iudicib9 ecclesiasticis p l3as a seclari
bus p nūcios cōitatis.
Ciuicatis noie nō d̄phendi9 dyocesi9 nec ecō
nerso. ex d̄ eta. accepim9 i glo. d. **C**iuicis mu
roz ambitu terminat. ex de sen. ex. si ciuitas.
Clausula. qdam ali9. p hāc pnt tū qtuor cō:
ueniri li. vj. de rescrip. cum in multis.
Clericor9 nom̄ sumit aliqñ cōiter vt d̄phēn
dat om̄s nō canonicos et canonicos. ex d̄ v.
fig. cum tibi. aliqñ stricte p clero cathedral
ecclesie. vt ibidē cū clerici.
Cohors qui est supra in aula.
Cogens dē cui9 causam aduocat9 tuet.
Cognati dicunt om̄s d̄sanguinei p serū siue
virilē sū femineū. agnati vō tū p virilē sexū
Collegiū faciūt tres.
Cōgregacōez faciūt duo. p̄m. x. turbā xv.
gregē. v. porci. l. x. oues. ex d̄ elec. c. i. i glo.
Colimiarche. id est limiarche.
Collusio ē iter actorē et reū latēs et fraudu:
lenta cōuencio. p quā alter in iudicio se sup
ari pmittit. ex. c. audiui9 in glo.
Comēdare ē deponē. ff. de p̄f. l. l. l. c. i. l. c. i.
Comitatenes milites. dicunt milites stipen
diaz a comitatu dā. eo qd̄ sp militāt in comi
tatu. comeat9 et comeata dē remūeracō eoz.
om̄entū id est deceptō vel occult9 et mali
ciosus tractat9 s3m jo. an. ex de rescrip. in inte
grū. si ecclesia.
Comes sacraz largicionū est p quē impator
suā munificenciā exercebat. **C**omes rex p
uataz erat q̄ p̄nati om̄odi et rex fiscalīū ha
bebat administracōez vt eas d̄seruarz et in eis
negociaret. **C**omes sacri p̄nionij erat q̄ p̄cu
rabat p̄nionij impatoris.
Compromissum qd̄ est supra in arbitriū.
Compendiū infra in dispendiū.
Concessio simpli9 et idiffinite facta. intel
gnali9. et respicit futurū tps. ex de p̄uile. qz.
Cui n̄ibi excipit et excipe potuit totū ius
suū concessisse vñ. ibi dē. **C**ui cedit9 mai9 et

minus ē d̄ deci. ex pte. iij. et l3 ē vñ gnali9
nisi p̄hibea9 m̄9 ex cā. ex d̄ torne. c. i. i tex. et
glo. vbi cedit9 occis9 i torneam̄to p̄nia et via
ticū et p̄hibe9 ecclesiastica sepl̄tura. **C**ōcessio
p̄ncipali cedit9 accessoriū ex d̄ of. de p̄terea
Cuod vni cedit9 nulli est denegandū di.
v. ad eius. s3 d̄tra. vj. q. j. hinc etiā. **C**ōcessio
est verū de eo qd̄ cedit9 de iure d̄ni. s3m aut
vñ est de eo qd̄ cedit9 ex p̄uilegio sp̄ali.
ex de iura. calū. c. j. in glo. g. **C**ōcessio vñ p
hibito aliq9. oia q̄ ex illo sequunt9 cōcedunt9
vel p̄hibent9 ar. ex de d̄sti. nā d̄cupiam. **C**on
cessione gnali veniūt q̄ q̄s sp̄ali9 cōcederz
et n̄ ea q̄ nō est verisim̄le in speciali cedit9. ff.
de peculio. q̄ peculij. et de pigno. obligacōe
CSi alicui cōcedat9 via p fundū alienū sine
certi loci diffinicionē. l3 illi p quālibz ei9 p̄e
ter agē ciuili mō. nā qdā i sermone tacite ex
cipiunt9. n̄ em̄ p ipam villā. aut p mediam vi
neā. viā facē sinend9 ē. s3 q̄ p̄m viam direxit
ea demū ire debebit. ff. de hui. vr. p̄di. si cui
Concilia qtuor p̄ncipalia fuerūt q̄ ita venerat
ecclesia sic qtuor euāgelia. s. nicenū. cōstanti
nopolitanū. ephesinū. s. p̄m. et calcedonēse
Disp̄sat tū papa i illis et d̄tra illa dū tū ni
hil statuat d̄tra fidē. ex de renū. post trāslaci
onē. s. vñ. et in glo. v. et vlt.
Conculsiōis crimē. infra i c̄mē d̄culsiōis.
Condicōes gnales sp̄ in pactōib9 subintelli
gunt9. s. si deus voluerit. si res in eodē statu
p̄māserit et similia. ex de rescrip. c. ij. in glo.
d. **C**ōdicio quid est supra in actio.
Confessio fit i iure tripli9. s. ore. facti euidē
cia. et interpretatiue. s. d̄tumacia ex de p̄sump.
nullus dubitet i glo. d. **C**ōreudicat aut cō
fessio si fiat in iure. l3 ē si fiat i iudicio corat
iudice cōpetēte et adūsario p̄nte. **R**equirunt9
aut qdā alia ad h9 qd̄ cōfessio p̄iudicet. s. q̄ fi
at sp̄ote. sciēter. d̄tra se. p9 litē d̄testatā. et q̄
cōfiteat9 se debē ex certa cā. et q̄ n̄ sit contra
naturā. vt si dicat se occidisse eū q̄ vinit ne cō
tra ius. vt si iudeus dicat se cū xpiana d̄erat
isse m̄ionij. nec de re litigiosa. nec i cā fauo
rabili. et q̄ d̄fites sit maior. xv. anis. l3 bñ.
ex de p̄fess. ex pte. et gos. i. sū. **C**ōfessio aut
sc3 iudicial est c̄ta et clara a t̄ueracō. i. r̄n̄sio
eius de qd̄ q̄rit9 in iure corā legitimo iudice fca
Confirmā dicunt q̄ adeo sūt sibi p̄ria vt nll9
p̄ies sit medi9 inter ea. vñ p̄dia vrbana q̄ cō
fuerūt p̄ieib9 d̄stigui. p̄pē n̄ dicūt d̄fina
s3 poci9 vicina. **C**ōpredia vō rustica p̄nt cōfi
ma dici. qz scla p̄tis final d̄terminacōe sūt di
sticta. ff. de leg. i. l. p i reznatura. s. si q̄s p9
Cōfirmacō vno9 ē sacrm̄ eccie. s. pat ē in frō
te cāsmat̄ d̄signatō. alio9 ē iuris p̄us habiti
corroboracō. **C**ōfirmacō ē i his vbi s. cō
firmam9 te sic rite possides vñ sic sine p̄uitate
facta est vñ sic p̄uide facta est. q̄ clausula po
nitur i d̄firmacōe d̄posicionis. vñ b̄nfici9. et sa
mit9 sic p si. **S**ec9 at ē i p̄uilegijs qz p̄uilegiū
est lex p̄uata. idō sp̄ aliq̄d ponē d3 **Q**uāq̄ tam
ponit9 i d̄firmacōe cāli9. vt cū papa sniaz ali
quā ex certa scia cōfirmat. vt ex d̄ of. del. qm̄
abbas. vel cū vidit aliquā d̄posicionē et i l̄n̄s

confirmacōis iſerit tenorē cōpōnis eſſe de ſfir.
c. fi. i. ter. et glo. et ſilr cū iudex q̄ tulit ſniaz
mādat eā alicui exequendā dicēs ſic rite lata
eſt tūc tenetur loq̄ cālī. ſec⁹ eſt ſi ali⁹. b. hoſt.
Conſicari eſt i ſiſcū induci. ſiſc⁹ eſt ſacc⁹
regi⁹ i quē inducunt bona dānatoz et pſcri
ptoz. vñ dē bonoz oim facta eſt ſiſcacio.
Congregacōez faciūt duo ſ in collegiū.
Connuere eſt ppe oculos claudere et caret
ſupino. et cōnuetia qñz ponit⁹ p cōſenſu.
Connuetio qñqz p diſiunctōe ponit⁹. ut cum
dē mibi herediqz meo. ff. de v. ſig. cōiunctio.
et diſiunctio qñqz ponit⁹ p diuictōe. ff. e. ſepe.
Conſequēcia lraz dē dñs ordo ſcripture. ſ.
Conſenſus eſt q̄duplex. qñ ſcribit⁹ ſine titāl.
ſciz negligēcie. conſilij. coopacōis. et auctis
ſiue deſeſiōis. eſſe de offi. del. c. iam i glo. b.
Conſiliū. ſi qñ ſit obligatus req̄rere cōſiliū al
teri⁹ n̄ valz qd agit niſi req̄rat cōſiliū. eſſe o ar
bi. cū olim. n̄ tū tene⁹ ſequi cōſiliū. et dē petē
cōſiliū tpe opetēti. et expectare rñſum. eſſe de
elec. cū in veteri. **C**ōſiliū reuerēcie obligat
ſic pceptū di. vj. c. j. **C**ōſiliū vō pfectōis non
obligat eſſe de eta. ad aures in glo. **Q**ue de
nouo emergūt de nouo indigent cōſilio et re
medio. ff. de ven. inſpi. l. j. **U**bi magis pi
culū vñ ibi magis eſt cōſulendū. ff. de car
bo. edic. l. j. §. ij. **N**ō eſt p̄cipitandū cōſiliū qñ
indigem⁹ ut aliqd maturi⁹ agam⁹. di. l. pon
deret. **C**ōſiliū a ſuib⁹ et exptis eſt req̄ren
dum. j. q. j. eſtote. **Q**ui fraudulēter dat cō
ſiliū tene⁹ actōe et dolo. et oera eū agi pōt qñ
ti eius interfuerit i⁹ factū n̄ eſſe. ff. de dolo.
l. arbitrio. §. dolo. qd vñ eſt ſi ſit ſoluēdo. ſi
at ſit n̄ ſoluēdo ad ius pſtinū reſtitui n̄ dē. ff.
dolo l. elegāt. §. fi. b. bñ. eſſe dē renū. c. pñl.
Conſiſtorij eſt tribunal. vñ p̄torij. ſ. loc⁹
in quo ius dicit⁹.
Conſtitutio infra in decretales ep̄le.
Conſularis femia eſt vxor cōſulis.
Conſules ſic dicti ſunt qz ut p̄limū reipubli
ce cōſulebāt eū oportebat.
Cōſignacio. ſignoz diuictō. et qñz dē tectū
vñ dē due edes ſūt ſub vna cōſignacōe. i. ſub
Cōtract⁹ in limie dē eſſe qñ vno tecto.
res eſt tradita. et p̄ciū nō eſt ſolutū. qz cōtract⁹
eſt iniciat⁹ ſic limē eſt iniciū introit⁹ domus.
Cōtumacia eſt ſm gof. inobediēcia et otem
tus. cū qñ trib⁹ edictis vñ vno pemptorio p
oibus citat⁹. pñciā ſui facē cōtemnit n̄ veni
ens mādato n̄ obedit. **C**ōtumax eſt qui vō
cem iudicis exaudire cōtemnit.
Cōuenire mibi eſt ogruē mibi. dūcīre me eſt al
loq̄ me. cōueire iter aliquos eſt placē iter eos
Cōſtitutio dicit⁹ fieri i⁹ qd ſit eo pñte et ſciē
te. ff. de v. ſig. coram.
Cornicularios dicim⁹ illos q̄ i bello cornua
alaz regenda habuerūt.
Corp⁹ qñqz dē tota eccia. i. oīs fideles p fi
dem et caritatē diuicti. **S**ūt em vñ corp⁹ mi
ſicū c⁹ caput eſt xps eſſe de ſu. tri. c. ij. qñz eē
dē corp⁹ collegiū ſiue vniūſitas c⁹ caput eſt
p̄lat⁹. eſſe dē his q̄ ſi. a p. nouerit. et tle corp⁹
p̄t hē vñ ſigillū eſſe. d. excef. p̄la. dilecta. dē

eciā cōgregacio cuiuſcūqz ciuitatis vel ville
vel caſtri hē corp⁹. **I**te q̄libet cōgregacio p
iudicia faciēda. ut cōgregacio ſcolariū vñ co
ciū vniuerſitatis. **I**te ſocietas cā religionis
Quib⁹ at pmiſſa eſt vñ corp⁹ hē. debent
iſt r reipublice hē res dñes. areā cōmanē.
actoz ſu ſindicū dñez p q̄ agē poſſint. ff. p
cuiuſcūqz vniūſ. ij. l. j. **I**te ep̄s cū ſuo ca⁹ fa
cit vñ corp⁹ cui⁹ ipe eſt caput. ſ. cū clero ci
uitatis vñ dñce z n̄ dē facē vñ corp⁹. **S**ilr
nec abbatia cū clericis ſuis liz ipa ſit caput
fac vñ corp⁹. **D**icit⁹ eciā vñ corp⁹ qd vñ
claudic⁹ ſpū. ut aial. lignū. **D**icit⁹ eciā vñ
corp⁹ qd h̄ p̄tes itegles ſu ſibi coherētes
ut dom⁹ et eciā qd h̄ p̄tes diſtātes. v. ex
p̄a collegiū. b. bñ. eſſe de excef. p. dilecta.
Corpati ſiue collegiati dicunt⁹ q̄ ſūt d aliq⁹
Crimē eſt p̄ctm. q̄rela. **C**orpe ſiue collegio
i⁹ eſt accuſacōe et dānacōe digniſſimū. di. xrv
§. nūc at **C**riminū capitales. erāt carceris
cuſtodes q̄ eciā ſtratores dicebant⁹ a ſternen
do. qz cōſenatos p̄mebāt. **C**rimia excepta
ſciz ad quoz accuſacōez et teſtificacōz admit
tunt⁹ cōtra clericos eē laici ſi bono zelo p̄ce
dant ſunt b. ſ. ſymonie hēſis leſe maieltatis.
fraudati cēſus. fraude annōe. dilapidacio
nis et ſaclegij ſm aliquos. xviij. q. iij. q̄ at. d.
p̄mis trib⁹ bñ. eſſe de accu. cū p. **C**rimē leſe
maieltatis eſt qñ qñ cōtra vñ aliqd mol⁹. vñ
q̄ p̄fugit ad hoſtes vñ q̄ hoſtes q̄litercūqz iu
uat. ſ. armis vñ pecunia vñ cōſilio vñ q̄ ſubie
ctas puicias nitit⁹ facē rebelles. vel q̄ ſedi
cōez mouet i ciuitate. vel q̄ m̄gratū occidūt.
vel p̄ncipē. vñ eos q̄ circa lac⁹ eius militant.
vel qui arma ferūt vñ occupāt loca cōtra rē
publicā. et idē dē cōmē p̄duelliōis. i. hoſtile.
p̄duelles em dicunt⁹ hoſtes. ff. ad. l. acq̄l. l.
i. ij. iij. et. iij. b. azo. **C**rimē fraudati cēſ⁹ e
cū qñ furat⁹ publicā pecuniā ſibi cōmodatā
Crimia alia ſūt p̄nata ut illa quoz execu
cio. i. accuſacio vñ denūciacio p̄tinet ad illos
tū qñz inferunt⁹ ut furca et dāna illata et in
iurie. alia at ſunt publica. ut illa quoz exe
cucio dat⁹ cuiuslibz de pplō ut hoicidia. adul
teria. cōmē leſe maieltatis et h̄mōi. **I**te cōmē
alia ſūt capitalia. ſ. p quib⁹ pena ſanguinis
inferit⁹. alia nō. ſ. q̄ pena pecuniaria puniunt⁹
Crimē fraude anone eſt cū portitores furā
tur victu alia a republica ad exercitū miſſa.
Crimē ſaclegij ſm pe. et abbatē dē exceptū
in ca. ſ. qñ qñ hoiez extraxit de eccia i caū n̄
cōceſſo. **C**de h̄is q̄ ad ecciam cōſu l. ij. **C**ri
mē piaculare dē qd morte expiat⁹. **C**rimen
cōcuſſiōis cōmittit q̄ p̄teru officiū ſibi omiſ
ſi. extorquet cōminādo aliqd ab inuito. xxiij
q. j. m. litaris cē. **C**rimia ſiue culpe qd ſūt
in quib⁹ eſt culpa relaxare vidictam. eſſe de po
ſtūl. p. c. i. §. nos g.
Cuculla. infra in flocci noie.
Curatoz dat⁹ adulto miori. xrv. ānis. tutor
vero dat⁹ pupillo infra. xiii. annū. et p̄uile
le ifra. xij. ān. dā⁹ eē pupill⁹ curatoz ad licet
Cconom⁹ eſt cui res ecciaſtica gubernāda
mandat⁹. ut qz admīſtrat res canonicor. qui

etiam in quibusdam ecclesijs ppositus dicitur. vñ
constituitur tñ in rebus ecclesiasticis et etiam aliqñ
defendit in cā. et etiam ponit qñqz in aliqñ eccia
vacante ad pceptu et cōseruandū puent ad
opus futuri plati sñm gōf. **V**icedñs ē q gu
bernat res epi. **S**indic⁹ cōstituit a qualibz
vniūitate et a pluribz tñ. vñ dē indicus qñ
cām singulorū dicēs. et cōstituit ad vñā cām
et ad plēs vñ ad omēs. et ad pñtes lites et fu
turas et sine decreto. et. vñ videt lex facē dif
ferēciā vt dicit gōf. inter indicū et defēsorē
Actor vñ cōstituit ab epō. **C**ōstituit etiam
a corpe vñ vniūitate et cōstituit ab vno. et
a pluribz. ff. p cuiuscūqz vniūtatē. l. j. et dē
cōstitui cū decreto iudicis. et dat ad vñā cāz
et plēs. s. datur ad lites pñtes non futuras.
Procurator at cōstituit ab vno et a pluribus
sñm host. et s. p a vñ dñō ab inicō. et ad vñā li
tem et ad plēs. et ad lites pñtes et futuras.
et cōstitui pñt sine iudice. et cōstituit i rebus
ecclesiasticis et puatis. **E**t dicit host. n. de sindi
co q dñā pñcta inter hñōia attēdit sñm le
ges. s. sñm canones. n ē faciēda vis de nomie
dñmō dñt de cōstitutis mēte. hñ gōf. et ho.
Et cōstitui pñt pcurator pñs et absens nō tñ
inuit⁹. ex de pcur. nō iniuste i glo. b.
Cirogphū est cū duo pacificētes faciūt duas
scripturas sub eadem forma verborum et mu
tuo sibi tradunt.

Dannū. q dat occōez dñi dñnū dedis
se videt. et iō tenet. s. si det opam rei
illicite vel etiam si det cōpam ra licite.
et nō adhibz diligenciā quā pñt ex de testi. et
actes. sic in glo. c. **I**te dñā dñt ab expēsis
infra. in expēse. **D**annū dē a demēdo. vñ dñ
nū pateris qñ de rebz tuis aliqd decreuit. n
qñ nō accrescit eis. qñ qñ lucz amittis. non
ideo dñnū pateris. **D**amnū siue interesse est
ēca rē. puta suberariū instrumēta. bus pñt
sio mea firmat. teneris mihi ad dñnū qd con
tigit mihi ppter absenciā instrumētorū. qd dñz
est ex rē. et c. vt infra in vocabulo interesse. de
hoc ex de iniurijs. in nra. in glo.

Dardanarij dicunt qui falsas mēsuras tenet
a quodam dardanario dicti.

Dare intelligi q remittit ex de testi. et actes.
venies. i. in glo. **I**te dare solz dupli sumi i
instris. vñō pñt vt cū res data trāsit i domi
niū accipietis. alio⁹ impropē vt qñ ceditur
solus vsus vel sola possessio rei. **I**te dare iso
lutū qd solz poni in instris est dare i solucōez.

Debz et oportz aliqñ dicūt necessitatē. aliqñ
honestatē. xx. q. j. c. j.

Debitū intelligi remitti i cirogphi reddicō
ne vel instrumēti. n sic i reddicōe pignoris. ex
vt lite pñden. eccia sñcte marie i glo. vlt.

Debiti dñt venire est debitū posse peti.

Declinare ē aliqñ rē paulatim ifirmare et cā
declinantē facē. vñ dē sniaz iudicis decliare

Decretales eplē. nota sñm jo. q cōstitutio ec
clesiastica dē canō. decretal. eplā. et decretū
dicit et iā canō qd statuit in cōcilio gnali.
Decretū dē qd papa ad nulli⁹ cōsultacōez sta
tuit de cōsilio cardinaliū. **D**ecretalis eplā dē

qd papa statuit vel solz vel cum cardinalibz.

Constōnū alia ciuilia q dē ius forēse vñ ciui
le. alia ecclesiastica q dē canon. di. iij. inter.

Ite constō dē dupli. vñō cōiter et sic cōp
hēdit oēs decretales et leges et decreta. alio
mō stricte. et sic cōstōes dicunt pñcipū. leges
pñli romani. edicta pñorū vñ iudiciū. vñ dē iu
dex citare tribz edictis. hñ jo. di. iij. plebiscita

Decretum diuidit infra i iuris corp⁹.

Deductio. i. sepacio. vñ deducē. i. separe. et

Defēdē ē vicē dñi subire. idē ē deductō.
vel illud facere qd dñs facerz in lite.

Deferre est aliquē accusare. differt tñ. qz ac
cusare fit reo pñte. deferre vero reo absente.

Defunctio ē liberatio. vñ defungi. i. liberat⁹

Delegare est assignare creditori debitorē p
se soluturū ipi.

Delegatus est is cui vel a papa vñ ab ordia
rio vel a delegato pñcipis causa cōmittit. nā
et subdelegat⁹ est delegat⁹. **D**icit aut subde
legat⁹ respectu delegati. hñ gōf.

Depondere est simplici vño aliquē suspendē.

Degradare vñ ē cū solēnitatē. s. insignia cu
iuslibz ordinis. put i ordinacōe sunt tradita
auferēdo sepe tñ vñū ponit p alio.

Depotere ē aliquē in ppetuū exiliū dānare

Derogare quid est s in vocabulo abrogare.

Determinant qñqz pñcedencia sequēcia. qñqz
econuerso. qñqz mediū vñqz. ex de v. sig. ni
colaus. s. in pñtis. et de appe. ij.

Detestacio ē cū testibz sñca denūciacō. vt. ff.
de v. sig. s. et detestari et execrare.

Dicere. vñz q dñt vñū dicat plā q sequunt⁹
ex illo. di. viij. quo iure. **D**ictabāt.

Dictatores erāt q i causis maioribz sñiam

Dies pñesti dicunt illi dies i qbz fñt ome
moracōes sñorū loco festi vt i sabbatis beate
marie virginis. sñm host.

Dieta est cenaculū i quo qñ magis die qñ
nocte solet residē. est etiam diei spaciū. est etiam
vñ⁹ diei opacō. ē etiam vñ⁹ diei cōtā omeio

Cōtinet at dieta legal. xx. miliaria. ff. si qñ
caucōez. l. j. **D**ieta vulgaris dē illa q hñ sñm
cōsuetudinē regiōis ex dñ rescrip. nñlli i glo. d

Dietarij sūt illi q se ad aliēa cenacula dñigūt
aio furādi a dieta dicti. **I**te sūt gñstatores.

Dignitas dē qñqz qñā pñrogatiua i eccia q eē
dē pñonatus. qñqz secularis pñrogatiua. qñqz
ptās. qñqz cōdictio. ex de cleri. nō resi. qz nonz

Diminucio capitis. est pñoris **C**nulli i glo.
status mutacio insti. e. i pñ⁹. **E**t ponit hñm

azo. stat⁹ p ciuitate et libertate. vel ciuitate
tñ. vel pñna ptate. vel pñpa ptate siue media.

tria em pñcipua sūt q bz hñ. s. ciuitas. libertas
et familia. et sñm hñ tria est triplex capitis di

minucio. s. maxima. media. et mima. **M**axima
est cū qñ amittit ciuitatē et libertatē. vt si qñ

dānet i metallū vel op⁹ metalli. vñ si maior
xx. ānoz patit se venūdari ad pñciū pñcipan

dum. vel si manumissus i sñuitatē ex ingitū
dine reuocet. **M**edia ē cū libertas retinet. s.

ciuitas amittit. vt si qñ in insulā depozetur.

Mima est cū vñqz retinet. s. stat⁹ boīs ēca
failiā mutat. vt qz pñmo erat i aliena potēcia

et mancipat. vel erat pmo sui iuris et postea
adoptat. vel arrogat. seru? tñ manumissus n̄
dicit. capite diminui. qz anteq̄ manumittat.
p nullo vl p mortuo reputat. hodie em̄ icez
pit statū h̄re. h̄ oia p̄bant insti. e. **Ad** h̄ nō
q̄ p̄dicta descriptio itelligi d̄z cū p̄muta. sta
tus hois facto ei? iterueniēte. vl i addēnādo
vel i emācipādo. vel arrogando. vl adoptan
do. vel etiā reuocādo ex ingitūdie. vel indi
gnitatis collacōe. et siq̄s statū mutet diḡtate
vñ liz mortuo p̄re alic? mutet stat? eius. q̄a
sui iuris ē factus n̄ ideo capite est diminut?.

Dictice sunt colūne eccie in q̄bus imagines
patrū in suo cathalogo ponunt. xxiiij. q. ij.
p̄ferē. v. et in sacris dipticiis zc.

Dispēdiū d̄z longū et intile. cōpēdiū breue
et vtile li. viij. d̄ rescrip. dispēdia i glo. jo. an.

Distrabere. id est viderē.

Dicius ubi nō determinatur q̄ntū extendat.
arbitrio boni viri relinq̄t. ex del. de causis.
et de cōiu. lepro. in glo.

Doli p̄xi? d̄z q̄ ē p̄xim? pubertati. ff. d̄ reg.
iur. l. pupill?. vñ dicunt pueri dolo capaces
qñ sūt p̄ximi pubertati. ff. d̄ reg. iur. pupillū
vñ qñ mas h̄z decē ānos et dimidiū. tūc em̄
p̄t delinq̄re p̄terq̄ i adulterio. h̄ accur. Aug?
vero i eplā ad renatū d̄t. q̄ puer d̄z doli ca
par cū est. viij. ānoz. qz tūc p̄t mēiri et veruz
loqui. **D**olus mal? ē calliditas ad decipiē
dum aliū adhibita. **D**olus bon? est idē qd
solercia. maxime scz aduersus hostes et latro
nes ne q̄s machinet. vñ d̄z q̄s bone indolis
q̄si bonū doli intus h̄ns. i. solercia vel inge
niū. ff. l. i. **I**te bonus dolus est q̄ fraude ex
cludit. ff. de. l. ij. l. cū p̄r. host. tñ fidē s̄uati
fides est seruāda. xxij. q. j. nouit. nemo autez
videt. eos fraudare q̄ sciūt et cōsciūt. ff. de
reg. iuris nemo. **S**i doli adhibeat re?. in
telligenda sūt verba s̄m q̄ actor intelligit.
si aut vterqz. debent intelligi in p̄po sensu. ex
de spō. ex l̄ris. in tex. et glo. **I**te qui doli
obicit doli p̄babit. ff. de p̄ba. quociēs. hoc
fallit i pastore q̄ negat suo dolo vel negligē
cia ouē pisse et in custode carceris. ar. ff. de
eden. l. siq̄s ex. g. vlt. h̄ innoc. **I**te ois doli
est fraus n̄ ecōuerso. ff. de pac. iuregenciū. g.
dolo. **S**z oia. ff. de reg. iuris. l. fraud. ubi
d̄z q̄ fraus n̄ fit sine dolo. **F**raus fit du.
vno? de re cū cōsilio. alio? de re sine cōsilio ut
cum q̄s decipit aliquē. re ip̄a ignorata. pmo?
nun? fit fraus sine dolo. scdō? fit sine dolo.

Donū infra in vocabulo mun?.

Domōes dicunt qui p̄erāt nauib?.

Dubiū siue obscurū verbū interpretandū ē p
rec. nisi i q̄tuor casib?. s. qñ agi? d̄ cā liberali
de inofficioso testam̄to. de m̄rio? et de dote.
ex de fide instru. inter dilectos in glo. vl. et
de sen. et re iudi. c. vlt. in glo. **D**ubia sunt
in meliorē p̄re interpretanda. ex d̄ re. iur. estote.

Dubius in fide. ifra i vocabulo. infideles

Ducetarij dicunt m̄grī militū ducentoz.

Duplona vit? qui duplicata vit?.

Ecclēsia mutipli? d̄z. s. p̄o malignancium
p̄s. odiui eccliam malignanciū. scdō col

lectio fidelīū de ose. di. j. ecclia. tercio muro
rū ambitus. de ose. di. i. de fabrica. q̄rto cor
pus xp̄i. de ose. di. i. i ecclia. q̄nto platura ec
clesie ex. ne p̄lati vices suas vel ecclias. id est
placōes. ut exponit bñ. ibidē. sexto ep̄alis ec
clesia et h̄ac despoſat ep̄s qñ cōsecra. viij. q.
i. scire. septio obuencōes eccliaſtice pueniē
tes romane ecclie. ex. ne p̄la. q̄relā. h̄ bñ. ibidē
octauo viri eccliaſtici. lxij. di. c. j. nono cano
nici m̄ricis ecclie. di. lxij. g. fi. x. maior pars
capitli. di. lvj. apl̄ica. vñ decio q̄libz ecclia p
uicie ex de vsu palij. Cū sup. h̄ bñ. ex d̄ v. sig.
cū clerici. **E**cclēsie matricis noīe intelligit
ecclia cathedralis. ex de v. sig. venerabili.

Ecclēsie cathedra? noīe intelligit ep̄s et
capl̄m illius ecclie et nō alij clerici. ut in. c.
cum clerici in glo. **E**cclēsiarū bona sūt dei
vñ licz oia sint ei?. h̄ tñ sp̄iali?. ex de v. sig.

Edilis d̄z qui edib? p̄est qui cā glo. b.
ecclia d̄z editu?. qz edes tue. ne scz dom? ciui
tatis essent ruinosē vl inordiate posite. **D**icū
tur etiā ediles curules. qz in currib? ire sole
bāt. ff. de edil. edi. l. j. **E**dilis cereal? d̄z a ce
rere. qz p̄fuit ānone. **I**de ē d̄z p̄fect? ānone.

Edictū pemptoriū qd ē s i vocabulo citacio

Edicta s i vocabulo decretales.

Electio s̄m q̄ de ea tractat. ex. est alic? p̄so
ne ad dignitatē vocacio.

Emblema est eminēs scriptura vl ornat? va
sōz vel varietas colorū in pauim̄to.

Emergere est subito accidere.

Emptor bone fidei vi? ēē q̄ aut ignorauit re
esse alienā. aut p̄cauit eū q̄ vendidit h̄re vñ
dendi p̄tatem. puta tutorē esse vel curatorez.
ff. de v. sig. bone.

Equus emissari? est q̄ salit sup eq̄s. **E**quicius
est custos equoz. **E**quiciū grex equoz.

Ergasteriū d̄z ab ergos grece qd latie ē op?
et sterō grece qd latie ē stacō. idē ergasteriū
q̄ stacō op̄osa. **C**. d̄ ep̄is et cl̄icis. l. ij. i glo.

Erro ē qui oberrare solz. et frequēter sine cā

Est signat p̄ns et p̄teritū. ut cū d̄z vagat.
ticius est soluc? ab obligacōe. **E**t si r̄ erit si gē
futurū et p̄teritū. ut cum d̄z q̄ in codicill scri
ptū erit do vel lego. l. i. erit p̄teritū et futurū
demonstrat. **N**ō fuisse vi? q̄ n̄ durauit. ex de v.
sig. nā et ego. in tex. et i glo. c. sic etiā n̄ esse
qui min? ē p̄done?. ex de trāſl. inter.

Emittē aliquā re ē eā p̄ sniam iudicis cōseq̄.

Excādescere ē subito irasci hita s̄ilitudinē in
ter furozē. et ferri estuātis candorē.

Exceptio est rei defēſio p̄ quā q̄s tuer? se ab
actore. **E**t p̄t exceptio sumi dupli. s. p̄prie et
imprope p̄p̄e cū actio op̄et actoz. ut qz mu
tuauit tibi. x. lib. h̄ actō excludit exceptōe
ut qz feci tibi pactū de nō petēdo. et tunc d̄z
exceptō actōis exclusio. et tunc est exceptio
iuris. **I**mprope vō d̄z exceptio cū actoz n̄ d̄a
actio. h̄ calūnioſe petit. et talis n̄ p̄t de iure
expiri sine actōe. qz nemo p̄t expiri s̄n actōe.

Vñ cū tūc nulla sit actō. dici n̄ pōt actōis ex
clusio. h̄ d̄z oia intencōez actozis defēſio
et tūc p̄t dici exceptō facti. **V**ñ qñ q̄s i aliq?
instrō se obligat ad aliqd s̄n exceptōe aliqua

iuris vel facti. sensus ē q̄ dicitur b̄ nullā faciet
defensionē de iure vel de facto. **E**st autē ex
cepco alia pemptoria q̄. s. actōez oīno pimit
puta petebā a te. c. li. et tu excepisti dicēs q̄
pepigi tecū de nō petēdo imppetuū. **A**lia de
clinatoria puta cōuenio te corā iudice n̄ tuo
et tu dicis te nō esse de foro eius. **A**lia est di
latoria solucōis puta peto a te c. libras et tu
dicis q̄ nō debes eas usq̄ ad annū. ex de ex
cep. exceptionē in glo.

Exconsul infra in vocabulo exq̄stor.

Executores sunt illi p̄ quos iudex sniam suā
madat executōi. dicūt etiā executores illi q̄
istituūt i testamētis ad pficiēdū ordiata i ip̄is

Exenia dicūt p̄ue res d̄mestibiles q̄ a v̄go
p̄ntacōes dicunt et marie diuitib⁹ asserūt

Exhibere est rez in publicū cōdere vt adūsa
rius copiā habeat re suā esse cōtendendi vt cū
quis dicit hec res est mea.

Expense. impense sunt viles et nc̄rie. expense
vero sūt volūtarie nō nc̄rie q̄ ex pensū. i. de
bitū. **E**xpense differūt a dānis. Vñ iuramētū
factū sup vñū n̄ extendit ad alterū. **E**xpense
em̄ sunt q̄ cā litis sūt. dāna vō q̄ ex discordia
p̄ueniūt. vt destructio dom⁹ et silia. ex d̄ in
iuris. in n̄ra in tex. et in glo.

Expiri q̄nq̄ ponit p̄ r̄ndē siue defēdē. ex d̄
iud. c. j. q̄nq̄ p̄ agē. ex de cā pos. pastoralis.

Expilatores sūt q̄ de reb⁹ vacātis hēditatis
aliqd̄ expilat et surripiūt. d̄ pe. di. i. aut facti

Explicacio. nota q̄ excepco adiunat reū. Re
plicacō vero ē illa allegacō q̄ excepcoez in
firmat et actōez adiunat. **S**upplicacō est illa
q̄ replicacōez infirmat et reū adiunat. **E**xpli
cacio vero ē illa q̄ supplicacōez infirmat.

Exq̄stor ē q̄ offm̄ et admistracōez pecunie grē
de et cōseruāde deposuit sic excōsul q̄ cōsulere

Extrūc tps̄ extremū signat. ff. de desic.
cōdi. et demō. l. si is. §. si ita.

Exulabit sine spe p̄rie redditusq̄ rei⁹. **I**nscri
ptus manet in p̄ria s̄ re spolia. **A**mitat p̄scri
ptus opes. n̄ posse reuē. **Q**uq̄ relegatus. sua
cum remeabit habebit.

Hecere dē ille cui⁹ aucte fit. ex. d̄ sen.
ex. m̄lieres. **E**acē q̄s dē statiz incōtine
ti. mor. ilico. qd̄ facit sine interuallo
nullo actu cōtrario vel impūnetz intermedio
ex de elec. q̄ p̄pter vbi dē q̄ p̄ collacionem
mor d̄ electio celebrari. **S**ilr cū vis inferē
p̄sone incōtineā repelli d̄. i. sine interuallo
q̄ bello cōtinuato. **I**te id̄ qd̄ fac in triduo.
C. de erro. aduo. l. vlt. vbi dē q̄ aduocat⁹ p̄
reuocare errozē suū statim. i. infra tridū. et b̄
intelligit placē. sic sonat. s̄ accur. intelligit
b̄ q̄n cā durat p̄ errozē t̄m p̄ tres dies. **I**te
qd̄ fac in. x. dieb⁹. ff. de cōsti. pecu. l. p̄mis.
for. vbi dē q̄ si q̄s sine die cōstituerit se soluta
rū pecuniā alicui cōtra eū agi p̄t si statim n̄ sol
uat. i. infra. x. dies. **I**te qd̄ fac i vno āno rr.
q. i. puella. vbi dē q̄ si inc̄is pentibus infra
xij. ānū assūpserit velū p̄tes et tutores p̄nt b̄
irritare statiz. i. infra ānū. **I**te qd̄ fac cū quo
dam t̄pamēto t̄pis. ita q̄ nec mimū nec maris
mū t̄ps assumit. qd̄ magis p̄ intellectū p̄cipi

q̄z dici. ff. de solu. l. ratum. et. l. de codicib⁹
vbi dē q̄ heres fideiussor testatoris. b̄ qd̄ an
aditā hereditatē soluit p̄ defūcto statim solue
d̄. i. cū quodā t̄pamēto t̄pis. n̄ ei statim cū sac
co venire d̄. **I**te qd̄ facit cū p̄mo p̄t ex de
resti. spol. oliz cāz vbi dē q̄ vim illatā reb⁹
p̄t q̄s repellē incōtinenti. i. q̄cito poterit col
lectis amicis. ita q̄ id̄ incōtinenti nō extendit
vltia ānū. b̄ b̄n. ex de elec. q̄ p̄pter. **I**te qd̄ fa
cit i vno mēse. i. q. i. cōstat vbi dē q̄ si aliq̄ sint
ordiat ab hēticis p̄ vim. si statiz renunciaues
rit cōciliabulo hēticorū. tūc excusan. i. infra
mēsem. **I**te q̄cito scit. xxxij. q. ij. mulieri.

Ite qd̄ facit q̄nq̄. ff. si certū petat. l. j. vbi
dē q̄ cuiusq̄ assētim⁹ alienā fidē secuti mox
recepturi ex hoc cōtractu credim⁹.

Hallarij dicunt q̄ criminis falsi tenent.

Hama. opio. et estimacio idē sūt s̄m jo. iij. q.
vij. porro. de fama ec̄ ifra vocabulo p̄bacō.

Hamilie noie liberi cōtinent. et ec̄ d̄ns failie
ff. d̄ v. sig. l. failie. vnic⁹ vō s̄m noie failie
n̄ cōtinet. nec duo faciūt familiā vt dē ibidē

Hermecacio ē eiusdē gnis metalloz cōsolida
cio siue cōiunctio.

Herri dicim⁹ p̄pē qd̄ q̄s suo p̄pō corpe baius
lat. portari vō ea q̄ q̄s i iumēto secū duc. agi
vero siue duci aialia. ff. de v. sig. ferri.

Hideiussor est q̄ p̄ alio se obligat vt sc̄z eo n̄
latif faciet latif faciat. et dē fideiussor q̄ ius
su alteri⁹ ponēs fidē suā. **E**ideiussor in rem
suā datus ē q̄ fideiubz p̄ re aliq̄ i cā illa in q̄
res ē futura sua. vt si fideiubz p̄ suo p̄curato
re. in causa rei sue rem iudicata solui.

Hides. dubi⁹ i fide ē ifidel. ex d̄ sū. trini. fir

Hieri. b̄ vba fit et fiūt nō t̄m respi. miter.
ciut p̄ns t̄ps s̄ ec̄iā futur⁹. xxv. q. j. ḡnali in
tex. et glo. **H**ieri incōtinenti qd̄ dē b̄ p̄t omie
ti arbitrio iudicis vt dixit ala. ex de ap. an. sic
in glo. **V**el fieri incōtinenti dē. i. in actu se tes
nenti. i. ante q̄ cōtrahētes ad alios act⁹ et ne
gocia diuertāt. ff. de v. obli. l. cōtinuis.

Hiliusfamilias est q̄ ē in p̄tate p̄ns.

Hilius emācipat⁹ est q̄ est ex manū vlt p̄tatz

Hilij infra i vocabulo liberi. p̄ns.

Hisc⁹ qd̄ ē s̄ i vocabulo cōfiscari.

Hiscaria sūt tributa. **C**. de ep̄is. l. iij. in glo.

Hloti noie intelligit h̄ic⁹ h̄ns maicas lōgas
et amplas. **C**uculle vō noie habit⁹ long⁹ et
ampl⁹ s̄m maicis li. vij. d̄ sta. mo. ne i agro. §.

Horesta ē loc⁹ vbi fere includunt. vñ.

Horib⁹ h̄z aliq̄s vsū venādi. ex de dona. cū oi

Hor est loc⁹ reb⁹ venalib⁹ lect⁹ i glo.

Horatus. est ec̄iā tribunal s̄m gof.

Horus ē loc⁹ exercēdis litib⁹ in p̄ncia iudi
cis assignat⁹. a fando dictus vlt a foroneo re
ge q̄ p̄m⁹ grecis legē dedit. ex de v. sig. for⁹
Et dē opetes. s̄. alicui q̄z sortitur rōe delicti.
vel cōtract⁹ vel domicilij vlt rei de q̄ agi.

Horane⁹ ē q̄ for⁹ t̄z vt ibidē vlt de foris veit

Horista q̄nq̄ est dubitacō. iij. q. vj pegna
vt ex de voto magne. fres.

Hormie cōtine⁹ foroz. ff. de pactis. l. tres

Hraus fraudare. s̄ in vocabulo doli p̄xim⁹.

Hract⁹ dicunt q̄ supsunt deductis expensis

que sunt gracia fructuū. **E**ructus quidā sūt
industriales ut frumentū. vinū. et silia. qdā
naturales ut fructus arborū. ex de resti. spo. g.

Functio est usus consuetus. **C**uis in glo.
Fundus est mansio alicuius cum accessiōibz
eundem diuidi in certas regiones est diuidi
in determinatas partes.

Aur et abigeus i qd dicitur i vocabulo abigeus
Generali sūmone psona loquens qnz itel
ligit excepta. qnz n. nec ec failia ei
ex de iuriur. peticio. **C**oniale vbu n ē
sp gualr itelligēdu. ibidē ad nra i glo. vlc.
Qd gualiter dē. imo etiā qd indefinite dē
gualr est intelligendū. ex de iur. lepro. qm i
glosa. de b infra in vocabulo indefinita.

Generalia verba sunt ad ciuile modū referē
da. ff. d. hui. vr. p. d. l. si cui. d. b s i vocabulo
Glandis noie omis fructus dntent. **C**essio
ff. de glande. l. vna.

Gregē faciūt. v. porci. vl. r. oues. s in voca
bulo collegiū.
Habere. tenere. et possidere. qn b tria ponūt
in aliquo in tō sic debēt exponi. f. q recipi
ens hēat. f. de iure teneat naturalr de facto.
possideat ciuili et de iure. qz ciuilis possessio
ē cā acqre diu. l. i. aliqn possessio sit cū na
turalr n ciuilis ut illa quā bz vasallus.

Herisco. i. diuido. et inde iudicium familie
heriscēde. id est diuidēde.
Ierotonū ē locus i qd paupes alūt sūm
accur. **C**. d. sacrosactis eccl. ijs. l. illd.
Ignorācia l3 s hīcū sit i multis locis d
multiplici ignorācia. tñ ad pleniorē euiden
ciā ponēde sunt b pleni diuisiones ignorācie
et est hic dicendū q ignorācia excusat et que
magis excusat et que minus.

Sciendū igit pmo q ignorācia est triplex
Prima ē ignorācia negōis q. f. scia nega nec
debitū sciēdi ponit. et b simplr excusat **S**ecū
da est ignorācia puacōis. f. q scia nega. ap
titudo tñ siue debitū sciēdi ponit. et b in eis
q pntent ad salutē excusat a tanto s3 nō a to
to. **T**ercia est ignorācia disposiciōis. f. q poit
errore siue ocepcoz otraria scie recte. et b in
his que pntent ad salutem accusat nō excusat

Ite ignorācia diuidit ex pte matere cca
quā est. qz alia est iuris. alia facti. et ignorā
cie iuris si aliquos excuset. min9 tñ excusat q
ignorācia facti. **I**gnorācia vō iuris. alia ē
iuris naturalr. alia iuris diuini. alia iuris ca
nonici. alia iuris ciuilis. **I**gnorācia iuris
naturalis nullū hntem vsum rōis excusat. qz
b ius ē in corde hois scriptū. i. q. iij. notādū

Ignorācia vō iuris diuini qntū ad aliq sim
plr excusat lapcos. qntū vō ad aliq excusat a
tāto n a toto. **L**egē em et pphetas et euāgeli
um et doctrinā aplicā scire tenent epi et pla
ti maiores q tenent omni polcēti reddē rōez
de ea q ē i eis fide et spe. vñ ab eis reqr scia
nouī et veteris testamti. **L**apci vō tenent ad
noticiā decalogi et fidei put in aplor. sym:

Bolo dntent. **I**gnorācia aut iuris canonici
excusat aliquos et aliquos nō. dntent em ius
canonicū dntent p qz discernunt pctā et
has tenent scire pbiteri curā aiaz hntes et
cōfessores. n aut ita tenent alij clerici et ml
cominus lapci. **S**3 et ipi pbiteri et alij clci
sūm q sūt i maiori gdu dntent. sūm b pla sci
re tenent. **I**gnorācia aut eoz q publice p
mulgant ad lapcos pntenciū. nō excusaret
eoz pctm qd p ignorāciā ppetrarēt. di. xxvj
q dicitis. **I**gnorācia vō iuris ciuilis aliqui
bus pdest. ut militibz. rusticis. mulieribz. et
minoribz. maxime in dāno vitādo. nō sic aut
in maleficijs **I**gnorācia facti. alia ē facti
indntis ad salutē vel ad officiū et hec excu
sat. i. cor. x. r. **O**ne qd i macello vendit man
ducate nihil interrogātes ppter dntent. **A**lia
est facti necessarij ad offm ut i pbitero q sic
fca manuū iposiciō. et b nō excusat. **A**lia ē fci
necessarij ad salutē ut q xps est passus et b n
excusat in hntibz vsum rōis. **I**te ignorācia
facti. alia est facti ppij. alia facti alieni. si
ppij. aut ergo qz opaz dedit rei illicite et tē
nō excusat. **A**ut rei licite et tūc aut habuit di
ligenciā. et sic nō excusat a toto sed a tāto. si
aut sic facti alieni. aut est ignorācia pbabil
scz ad quā nō requirit q sit nimis diligēs et
curiosus in inqrendo. nec etiā q sit nimis ne
gligēs. et b excusat aut ē crassa et supina. ut
cū qz dicit se ignorare ea q sūt publice coraz
pplo facta. b nō excusat **I**te ignorācia alia
est simplex ut cū qz tene scire qd nescit et fa
cit ad b p sciat s3 n qd pnt **V**el sūm aliquos
pōt dici ignorācia simplex illa q puat sciam
nec ponit debitū sciēdi et b ē in his q nō hnt
vsum rōis. **A**lia est crassa ut cū negligit scire
id qd tenet scire nec tñ vult se nescire **A**lia
est affectata ut cū qz negligit scire qd tenet
scire et placz ei nescire. pma excusat a tāto et
a toto. b3 sedā adhuc excusat s3 min9 p pma.
tercia vero accusat et nō excusat **I**te ignorā
cia alia vincibil. alia inuincibil. **I**nuincibilis
aut. aut est introducta pter oēz culpā. aut p
ter culpā pambulā. **S**i pmo. aut simplr co
gnicōz puat ut in his q carēt vsum rōis oio et
b excusat a toto. aut n tollit oino vsum rōis. s3
plenu. et tūc n excusat a toto ut in his qui nō
sūt plene furiosi s3 hnt aliq mō lucida inter
ualla et in pueris q sūt capaces aliquo mō p
cepti licz n plene. **S**i aut p ppiā culpā ut
in ebrioso et furioso quoz vterqz se picipita
uit in b p suā culpā. sic excusat saltē a tanto.
Si at sit vincibil. aut est crassa et supina. aut
affectata de qbus est s prime dictum. f. g.
Ite ignorācia alia est simplex rē.

Incorpalia dnt iura actōes et sūitutes.
Incola est q i aliq regiōe domiciliū tra
hit vel trāstulit qsi ibi sedē habitur. ff. d. v.
fig. ita q trasactis. r. anis domiciliū retinuit
liz etiā cā studiū ibi steterit. **C**. d. incolis.

Indefinita eqpoller vli. ex. de pui. qz circa
hoc est vñ de indefinita legis vel canonis
ius tradē intendē. talis em indefinita equi
poller vli si lege vel canone nō diffinitur.

xxxj. q. i. q. si dormierit h. et plura alia de hac materia. ex de diu. lepro. q. n. in glo. **A**d hoc nota s. m. jo. an. q. q. n. e. eadē rō et cōdi- cio ppter aliqd accidēs oim piculariū in vni- uerso dphensōz indefinita nō eqpollēt vli. verbigrā si leget lana indefinite nō cōtinet i legato lana tincta. ff. de le. iij. l. si cui et si le- get ois lana tincta lana etiam cedit legato ff. de au. et ar. lega. l. pediculif. tincta em la- na n. pcedit ex ei? origie. s. ex accidētali ei? opacōe. S. q. n. oim piculariū est eadē rō et cōdicō q. n. variat p accidēs liz forte sint ipa- ria ex origie. q. vna lana ē melior alia ab ori- gine. tūc indefinita eqpollēt vli. ff. de le. ij. l. si p. lib. s. jo. an. vj. l. d. elec. vt cca i glo. g.

Indictio ē nūc ānoz cōstēs ex trib? lustris est āt lustrz q. n. quēniū qd quō v. possit iueni- ri habet ex. d. fide i. l. i. iter dilectos i glo.

Indoles. ē in vocabulo. doli p. ximus.

Infamia est aliud qm scādālū et pl? impo- tat graue scādālū qm infamia. q. h. p purga- cionē tollit. sed i illo purgacō nō indicit ex de homicid. ex l. i. s. i. m. glo.

Ingenu? est p. p. is qui statim vt nascit? est liber. i. n. l. i. de ingenuis in p. p. i. c. i. t. n. ali- quādo sumit? p eo qui plenā h. z libertatē. ex de seruis nō ord. c. j.

Inscribere ē se obligare si nō pbauerit ad eā penā quā re? d. z pati si pbauerit accusator ex de fide i. n. l. i. s. i. m. glo. b.

In integz restituere. ē reducere in eū statuz in quo erat an. lesione. ex de re l. i. in integz auditis. i. glo. fi. p. quē modū subuenit? miorib? q. n. d. pleuerūt. x. v. ānos et eccie iure mioris. et q. n. z eciā maiorib? ex iusta et legitia cā ff. ex q. b. z causis. maiores p. totū s. m. g. o. f.

Iniuria d. z vno? g. n. aliter oim qd n. iure fit. Scdo sp. ealiter iniqtas et iniusticia iudicātis q. si ius iniquuz ex eo dicta qd iure et iusticia caret. Tercio d. z culpa. vt in. l. acquil. Quar- to d. z otumelia vt i. n. l. i. e. in p. n. o.

Eit āt in iuria tripli. s. re vt cū man? inferunt. verbis q. n. s. cōuiciū d. z. l. i. s. vt cū ad infamiā alic? libell? vel carmē famosuz ofitit? d. s. c. n. b. i. t. v. l. edit. ff. e. l. i. et. l. apud labionē. hec g. o. f. ti.

Inofficiofum testamētuz d. z qd de iniurijs ē factū o. tra pietatis officiū. s. i. quo exne? he- res cōstituit? et fili? iniq? p. t. e. r. i. t. v. l. ex h. e. d. i. t. a. t.

Inservire frequēciā notat. ex de fidei i. n. l. i. s. i. m. glo.

Insolidū q. n. ponit? in i. s. t. i. s. ē idē qd in totū.

Insolutū. i. in solucōez. ē i vocabulo dare.

Instituere infra in vocabulo inuestire.

Instrumentū publicū d. z i. n. s. t. r. i. m. manu pub- lica factū. i. notarij q. est p. s. o. n. a. p. u. b. l. i. c. a. Sūt aut illa q. faciūt i. n. s. t. r. i. m. publicū et autenticuz regulariter. v. j. s. ann? domi. i. n. d. i. c. i. o. dies. lo- cus. testis. et nom? notarij. liz alicubi addat? septimū. s. nom? pape vel impatoris regnātis tpe quo cōditum est i. n. s. t. r. i. m.

Intencio siue capl. m. in iure d. z illud qd intē- dit pbare p testes qui pducit eos.

Intelligēcia dictōz ex causis ē assumēda dicendi. ex de v. sig. intelligēcia. non ex opi-

nionib? singulorū sed ex omi v. s. u. sunt intelli- genda noia. ff. de suppl. l. labeo.

Interdictū ē idē qd actio i iure civili. vñ d. z interdīctū. q. iter duos dictū n. ab interdīcē. d. o. v. l. p. h. i. b. e. d. o. **E**st āt m. l. i. p. l. e. x. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. qd hic dicē omitto g. r. a. b. r. e. u. i. t. a. t. i. s. et quidem de quibz d. a. i. n. t. e. r. d. i. c. t. i. s. h. a. b. e. t. i. n. f. r. a. i. v. n. d. e.

Interessē ē dānuz emergēs et lucz cessās ex eo q. aliqd fieri cessat. C. de sen. que p. eo qd cōiter iterest. l. vna. in glo. **I**nteressē ē q. n. z circa rē q. n. z ex rē. Itē q. n. z loco rei. q. n. z loco pene succedit. Itē aliqd ē i bone fidei iudicijs s. aut in stricti iuris iudicijs seu arbitrarijs. v. l. i. m. a. l. e. f. i. c. i. j. s.

Intē aliq. i. l. u. c. r. o. aliq. i. d. a. m. n. o. Itē aliq. ex d. u. e. c. i. o. e. d. e. o. h. a. b. i. t. a. aliq. ex natura o. t. r. a. c. t. u. s. seu d. u. e. n. c. i. o. s. e. s. t. i. m. a. n. d. u. e. s. t.

Interessē qd ē cca rē iuste p. t. e. t. i. et habitū re- tineri puta v. e. d. i. d. i. s. t. i. m. i. b. i. v. i. n. u. qd n. e. v. a. l. e. t. x. x. p. c. i. o. x. x. p. c. i. u. s. o. l. u. i. n. e. c. v. i. n. u. v. i. s. t. r. a. d. e. m. i. b. i. et postea vinū fit maioris p. c. i. j. s. l. x. i. d. p. r. e. s. t. a. d. u. e. s. t. q. s. a. l. t. e. h. o. d. i. e. d. a. n. d. u. e. s. t. s. i. e. m. f. u. i. s. s. i. z. m. i. b. i. t. r. a. d. i. t. u. e. r. a. m. h. a. b. i. t. u. r. t. a. n. t. u. ff. de act. emp. et ven. l. si sterilis. s. cū p. v. e. n. d. i. t. o. r. e. m.

Ex rē ē interessē. vt v. e. d. i. d. i. s. t. i. m. i. b. i. v. i. n. u. p. r. e. c. i. o. x. s. o. l. u. i. d. n. e. s. t. c. a. r. i. u. s. v. i. n. u. f. a. c. t. u. s. s. i. t. r. a. d. i. d. i. s. s. e. s. p. o. t. u. i. s. s. e. e. x. e. o. l. u. c. r. a. r. i. v. l. v. e. d. i. d. i. s. t. i. m. i. b. i. g. r. a. n. u. n. e. c. t. r. a. d. i. s. et iō s. z u. i. m. e. i. f. a. m. e. i. n. t. e. r. i. e. r. u. t. h. i. c. q. z. l. u. c. z. v. l. d. a. m. n. u. e. x. rē v. e. d. i. t. a. d. t. i. n. g. i. t. n. e. s. t. i. m. a. t. n. e. c. p. e. t. i. t. s. z. p. e. t. i. t. r. e. s. v. e. d. i. t. a. v. l. i. n. t. e. r. e. s. s. e. d. n. e. s. p. c. i. u. s. g. n. i. v. e. l. v. i. n. i. v. t. i. b. i. d. e. m.

Quāz tū euenit vt iō eciā interessē qd est ex rē p. s. t. e. t. t. a. m. i. o. t. r. a. c. t. i. b. z. q. m. i. m. a. l. e. f. i. c. i. j. s. i. n. cō. t. r. a. c. t. i. b. z. v. t. s. i. s. c. i. e. s. s. z. u. u. f. u. r. e. m. v. e. l. f. u. g. i. t. i. u. u. m. m. i. b. i. i. g. n. o. r. a. t. i. v. e. d. i. d. i. s. t. i. t. e. n. e. r. i. s. m. i. b. i. d. e. o. i. b. z. d. a. n. i. s. et i. u. r. i. j. s. a. b. e. o. m. i. b. i. i. l. l. a. t. i. s. v. t. i. b. i. d. e. m. l. i. i. u. l. i. a. n. s. s. j.

In maleficijs vt si p. m. i. s. i. s. t. i. m. i. b. i. b. o. u. e. a. u. t. a. s. i. n. u. e. t. a. s. i. n. u. z. o. c. c. i. d. i. s. t. i. q. e. r. a. t. p. c. i. j. m. i. o. r. i. s. t. e. n. e. r. i. s. a. d. d. a. d. u. m. b. o. u. e. cū t. e. p. o. t. u. i. s. s. e. s. l. i. b. e. r. a. r. e. p. s. t. a. d. o. a. n. a. s. i. n. u. ff. d. s. o. l. u. c. l. s. c. i. t. u. **L**oco rei succedit interessē q. n. z. puta fui in macello et emi carnes nolui dare ea die qua debuisti n. ad carnes s. ad meū interessē t. e. n. e. r. i. s. m. i. b. i.

Itē si p. m. i. s. i. s. t. i. f. a. c. e. d. o. m. u. v. s. q. z. a. d. c. e. r. t. u. m. d. i. e. nō a. d. i. p. a. m. d. o. m. u. d. i. e. t. r. a. s. a. c. t. a. s. z. a. d. i. n. t. e. r. e. s. s. e. m. i. b. i. t. e. n. e. r. i. s. C. de act. emp. et v. e. l. cū p. v. e. d. i. t. o. r. e. et t. l. e. i. n. t. e. r. e. s. s. e. p. e. t. i. t. v. t. i. b. i. d.

Succedit eciā interessē q. n. z loco pene. vt si p. m. i. s. i. s. t. i. m. s. o. l. u. e. r. e. q. u. e. n. d. a. e. q. u. z. c. e. r. t. a. d. i. e. et loco quē ego alteri eodez die sub certa pena tradē p. m. i. s. i. et s. o. l. o. z. seu tradicōez progasti. et iō die q. p. m. i. s. i. t. r. a. d. e. n. p. o. t. u. i. et sic penā i. c. i. d. i. n. t. m. a. d. e. q. u. u. s. z. e. c. i. ā. a. d. i. n. t. e. r. e. s. s. e. p. e. e. t. e. n. e. r. i. s. m. i. b. i. ff. de eo qd certo loco. l. ij. s. de off. o.

In bone fidei iudicijs cōsiderat? interessē ex natura o. t. r. a. c. t. u. s. ex natura actōis. et ex off. o. iudicis. Ex natura o. t. r. a. c. t. u. s. vt v. e. d. i. d. i. s. t. i. m. i. b. i. f. u. n. d. u. i. u. x. f. u. n. d. u. p. e. t. r. i. et dixisti q. f. u. d. u. s. p. e. t. r. i. d. e. b. e. b. a. t. s. z. u. i. t. u. t. e. f. u. d. o. q. z. m. i. b. i. v. e. d. e. b. a. t. cū in veritate n. deberet. v. l. v. e. d. i. d. i. s. t. i. m. i. b. i. e. q. u. u. et dixisti q. i. s. t. a. b. u. l. o. e. r. a. t. m. ā. s. u. e. t. cū e. s. s. e. t. f. e. r. o. c. i. s. s. i. m. **E**t g. n. a. l. i. t. e. r. s. i. n. p. s. t. e. t. qd cōuenit. siue dixeris aliquid adesse qd abest. v. l. aliqd abesse qd adest. interessē meū petē possū. eciā si hoc ignorās ita credens esse dixisti. quia q.

ignozabas asserere non debuisti. ff. de act. empt. et
vendi. l. iulianus. §. interest et. §. si venditor. **E**x
natura actus consideratur interesse quoniam. ut vendidi
isti mihi domum et non tradidisti michi eam teneris mi
chi ad meum interesse et singulare. ut ibidem. l. j. **I**n
dic officio venit interesse in iudicijs. bone fidei ut
usura et fructus. usura ut deposui apud te pecu
nia et eam dimisti in usus tuos nec restituis eam
michi sed es in mora. michi teneris ad usuram. C.
de positi. l. usura. et peti. §. interesse non usura. et istud
interesse peti potest cum peti. causa damni vitandi non lucri
captandi. et ideo caute dixit canon incrementa su
sceperit. xiiij. q. iij. si quis. **E**ruetur ut vendidisti vi
neam pecuniam solum non tradidisti michi. teneris ad fru
ctus quos pro contractu precepisti qui veniunt indi
cis officio. ut. C. de act. empt. et vendi. l. fructus.
In stricti iuris iudicijs quoniam quiritur de estimatione
rei petite. interesse circa rem venit a tempore morte. ubi
tunc dedit tibi vinum mutuo quod tempore contractus vale
bat. v. sol. ex iudicio congruo loco et tempore dnu
ciaui tibi ut michi vinum redderes et tunc vinum va
lebat. xx. sol. pro ea passus es me licet contestari
et tunc valebat. ix. **I**n quo estimatione debes condennari
etiam i. xx. sol. quod tunc fuit tempore dnu
ciauisti eam in mora. ut. ff. si certum petatur
l. vinum. **I**n arbitrarijs actibus consideratur inter
esse et in lucro et in damno. ubi gratia. ex aliquo causa causa
promissisti michi solue aliquas merces loco certo
puta rome etiam die pecuniaz. non solum damnum quod
sustinui si non fuit solutum quod fuit promissum suo lo
co et die. §. et si negociator suus id quod ex mer
ci bus lucrum michi potui restituendum. ut. ff. de eo
quod certo loco. l. arbitraria. **I**n maleficijs con
sideranda est interesse. et circa rem et extra. circa
rem ut si meum seruum erat institutus heres quem
ante aditam hereditatem occidisti. teneris enim
michi ipsi corpus pempti et quanto plim fuit
eo anno vel. xxx. diebus retro. **E**xtra rem quia
non solum pecuniam serui heredis occisi sed etiam pecuniam
hereditatis quam morte adueniente non habui fa
cto tuo. michi dabis. ff. ad. l. acq. l. si seruus.
Ex duetione prestat interesse. ubi gratia. vendidi ti
bi domum et tradidi. pactum fecisti michi in con
tractu ut eam michi locares in anno sequenti et promissi
sti quod si non faceres michi dares c. sol. nomine pene
non facis teneris michi ad penam quam pena est meum in
teresse ex eo quod non locasti. ut. ff. de act. empti. et
vendi. l. preda. **I**nteresse consideratur singulariter in damno tunc.
casualiter autem in lucro. et sunt hi casus in qui
bus lucrum consideratur. **P**rimus est quoniam agit ar
bitraria actio. §. cum quid certo loco promissum est.
quia ibi consideratur lucrum et damnum ut super dictu
est. **S**ecundus casus cum agit iure locati
et conducti. ubi gratia. locasti michi vineam vel ali
quam coloniam usque ad quinquaginta annos. non poteris
me frui re locata forte per annum. sed quousque alijs an
nis me patiaris uti. tunc teneris michi ad interesse
meum in quo continetur lucrum quantum inde facturum erant.
ff. locati. l. si fundus. **T**ercius est quoniam agitur in
maleficio ut super dictum est in exemplo de seruo
herede instituto occiso ante aditam hereditatem.
Quartus casus est quoniam agit rem ratam habere. ubi gratia.
agebas contra me nomine petri et te dicebas esse pro
curatorem ego dixi quod dubitabam de mandato et tu

dixisti quod promittere volebas quod petrus ratum habu
erit et promissisti. pro ea petrus noluit ratum habere. et
sic omnia sunt stipulatio in qua stipulatio venit interesse
meum et in lucro et in damno. in damno in eo quod michi
abest propter licet a te michi mortui. in lucro quod luc
ri potuisses. ff. rem ratam habere. l. si omnia. **Q**uoniam
causa est cum agit tutelam. ubi gratia. petrus minor erat
an. xiiij. **I**ohannes eius tutor fuit et cepit administra
re bona sua factus est petrus maior. an. xiiij. et sic
finita est tutela. agit petrus contra iohannem. petens
sibi reddi rationem tutelam. in qua actio interesse consideratur
ut in lucro et in damno. quod pupillus ante erat he
res institutus. **I**ohannes vero sua culpa hereditatem
tenuit licet cum aliquo posset querere nomine pupilli sua
culpa non quod sit. lucrum ei quod dolo licet culpa tuto
ris pupilli amisit tutorem eius restituere debet. **I**n
damno vero quia male administravit. **E**t quod dixi de
tutore locum videtur habere etiam de curatore ut
ff. locati. et educ. l. tutelam. **S**extus casus est cum
agit interdictum ne quid in loco publico fiat. puta
prohibita est a iure ne aliquis deat edificare in lo
co publico. et si quis hoc faciat quilibet de populo pot
est agere contra eum non solum princeps decessit quod edificaret.
Sed potest quod iohannes impetravit licet a principe et edi
ficauit marci domum vult prohibere nequid per. **S**i
marci domum patitur agere potest non obstante scripto. quod
princeps id decessendo videtur concedere sine da
mo alterius. et in hoc casu damnum patitur qui
commodum amisit. ut si marci domum habeat in
extra locum publicum in quo alius edificat. et pro
edificium id adit seu prospectum domum marci fiat
deterior. ff. ne quid in loco publico fiat. l. ij. §. me
rito. **A**d hoc non solum bonum. et hoc. et id iur. in nostra
quod triplex est interesse licet et pecuniam. §. conuentum donec et
singulare. ff. de act. empt. et vendi. l. j. interesse siue
pecuniam est triplex. de quo pres conuenerunt inter
se. et id est prestandum licet est conuentum. **I**nteresse donec
est id quod res contra. v. puta debebas michi dare
x. mnas tritici tempore certo et non dedisti. ideo teneris
michi dare tunc quantum valebat contra illo tempore. **I**nter
esse singulare est illud quod res plus valet uni quam
alteri. puta amisisti librum meum quem michi cor
reperam in quo multo tempore studueram. et ideo plus
valebat michi quam alij.
Interlocutoria est quoniam iudex residens pro tri
bunali pronunciat aliquid de plano.
Interpellare est quoniam interrumpere. v. de p. litis con
testationem interpellari. id est rumpi legis
prescriptionem.
Interpretatio dubiorum. §. in vocabulo dubium.
Intrusi domum quoniam per electos canonicos sed per violen
tiam occupant honores et officia et beneficia ecclesia
Inuentarium est scriptura quam heres ichoas stica.
re de infra. xxx. dies a morte testatoris per pro
fuit se institutum heredem et ibi scribit omnes res defun
cti sub testibus et eum perficit de infra. xl. dies vel
infra annum si res sint remote et tunc non tenebitur
creditoribus ultra id quod inuentum fuerit in heredi
tate. **S**i autem non fecerit inuentarium tene
bitur insolidum.
Inuentire et instituere id sonat. est autem instituere
solum proprietatem vocabuli ponere in possessionem qui
in statuere. §. in hoc dicitur. quia institui quis de
principa. inuestiri autem in absentia solum hosti.

fm vo bn ex d isti. auctate. istituere e spual
iuris bnficij vl dignitatis corpale possessionez
tradere. Inuestire aut e ius canonie vl digita
tis tribuere qd fieri pt p anulū l libz idiffe
Irenarche dnr **C**rent tñ vnū p alio fuitur.
qui discipline publice et corrigēdis moribz p
fūt vt milites q volūt pquire latrones. ff. de
mu. et hō. l. vl. §. irenarche.

Irrepe. i. latenti iualefcē. jo. an. li. vj. de ex

Itinarche dnr itinez custodes. cep. pia

Interemptor e mediator i emptōibz. di. iij.

Interdiu. i. in die. c. j. et pñl.

Iubeo ifra in vocabulo precaria.

Iudices domestici sūt ex qbz p mag pte iuf

Iudicō maioris pender et consiliū.

Ius standū e gñalit. n i certis caibz. ex d re

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

Iudiciū dē q iuris **C**scrip. pasto. i glo. b.

§. h disputatō. Quinto quidqd habēz scptaz

d iure. vt. ff. d var. cog. l. j. §. pñ. Sexto qd :

quid iuri naturali l ec iuri gentiū subtrahit

l accur. i glo. et instu. de iur. natu. §. j. **Q**uas

ptozū e qd ptozes itroduxerit adinuadi l sup

plendi l corrigēdi iuris ciuilibz gñ. ff. d iur

li. l. ius aut. **I**us qritū constat ex legibus

et plebiscitis. et senatusconsultis. et dñibz pñ

cipū. et edcis scatorz. et rñsis prudētiū **E**st

at lex dñō ppli que maiores natu cū plebībz

qd sanxerūt. **P**lebiscitū vō est qd plebs tm

ostituit. l qd ad pces ppli ostituit. **E**uerit at

plebiscita pmo fca pp discordiā q fuit inter

nobiles et plebeios. ff. d orig. iur. l. ij. §. hisō

Senatusconsultū qd scāt tñ pplis dñleno

docuerūt. **C**ōstō l edcm e qd tm rex vl ipa

tor ostituit l edicit. **R**ñsa prudētiū qui iu

risperit rñdent dñlentibz. di. ij. dñat. **Q**uas

publicū e quod spectat ad publicā utilitatē.

Ius puatū quod pñcipaliter pñnet ad vū

litatem priuatam.

Iuris corpz diuidit in canonicum ius et ci

uile. **Q**uas at canonicū diuidit i decretales et

decretū. **D**ecretales quaz volumē dicit etia

et vagatē diuidit i. v. libz quoz materia

bis vñbz hēt. **P**ars pñ officia creat ecclēqz

ministros. **A**lia dat testes et cetera iudicōz.

Tercia de rebus et vica pñbiteroz. **N**ubendi

formā dat rite quarta decenter. **V**ltima de vi

cijz et penis tractat eozum. **Q**uilibet autē

liber habet plures rubricas siue titulos in q

bus pñmititur materia de qua tractatur i ca

pitulis sequentibus. **S**ub qualibet autem ru

brica sūt plā capitla que dicūt decretales l

ostōes. et aliqñdo in capitulis sūt pagraphi

vñ qñ allegabis aliqd de decretalibz nō al

leges libz l. titlū et capitulū i eo. et si sit ca

pitulū lōgū. dices. c. tali circa pñcipiū l me

diū vel finem vel versus finem. vel si sint pa

gphbi i capitulo alleges caplm et pagraphū

Dost at opilatōz pñcōz. v. libz elapsis

mñtis ānis. opitati sūt duo alij libz. s. sextz

et septiz. i qbz qdē plima d eisdē materijs et

sub eisdē rubricis cū. v. libz pñcedēbz ap

ponūt. **D**ecretū vō diuidit in tres ptes. p

ma vocat distictōes. qz e disticta p pñculas

cētū et vñā. quaz qlibz vocat distictō. et l3

qlibz distictō plā ca. et plēs. §. qñ igit alle

gas aliqd de hac pma pte allega quotā disti

ctōis et c. vel. §. et si sit caplm longū. dicas

tali capitulo cca pñcipiū vl mediū vel finē. et

qñ allegas capicl3 n alleges. §. et qñ allegas

§. n alleges ca. **S**cda ps dē cause. eo q est

disticta i cās. s. xxxij. qñ qlibz l3 plēs qōes

et qlibz qñtio l3 plā capitla et plēs. §. habz

at. xxxij. cā qñtiones. v. quaz. iij. qñtio habz

vij. distictōes i qbz tractat de pma. vnde il

la qñtio tertia intitulat de pma. habet autem

quelibet illaz distictōnū plā capitla et plu

res pagphos. quando ergo vis allegare ali

qd de scda pte decreti debes allegare quotā

cause et quotā qñtionis tacēdo causam et no

minādo qñtionē et allegare ca. vel. §. sic. j.

q. v. tali capitulo vel. §. et subitelligit causa

Quā autē allegat aliqd de illa q̄stioe que incu-
lat d̄ p̄nia d̄ allegari. sic d̄ pe. di. j. c. t̄li v̄l
q̄. vñ noīari d̄ distictō. cū sua quota. **T**er-
cia v̄o p̄s hui⁹ libri incutlat d̄ d̄secratōe. et
h̄z. v. distictōes q̄z. quelibet habz p̄la capi-
tula. vñ qñ aliqd allegat de hac p̄te d̄z noīa-
ri distictō cū sua quota dicēdo sic. d̄ d̄se. di. j.
tali. c. v̄l. q̄. tali. **Q**uas v̄o ciuile diuidit i q̄-
tuor. s. codicē. digestū. autēticā et institutā. **C**o-
dex h̄z. xij. libros. quorū. ix. p̄mos t̄m m̄grī le-
gē solēt. et qñ allegat aliqd d̄ p̄mis. ix. libris
nō noīat liber nec e⁹ quota s̄z t̄m codex et ti-
et p̄ncipiū legis l̄ lex cū quora sua. et si lex sit
lōga dice⁹ lege tali c̄ca p̄ncipiū mediū l̄. f̄iez
l̄ si lex sit disticta i p̄les. q̄. dice⁹ lege t̄li. **Q**uā
v̄o allegat d̄ trib⁹ v̄ltis libris noīari d̄z liber
cū quota sua et noīari eē d̄nt alia vt i p̄mis
ix. libris. **E**t nota q̄ qñz i codice allegat au-
tētica. Est at autētica h̄ qd ē additū iuri atiq⁹
et ponit i margine inter glosas s̄z d̄ l̄ra glos-
fiori et qñ allegat aliqd d̄ h̄ autētica d̄z no-
miari. **E**t titl̄s i q̄ ē autēti. vt. **C**. d̄ ep̄is et
cleri. aut. ḡnalic. **D**igestū at diuidit i di-
gestū nouū. digestū i forciatū. et digestū ve-
tus. Nouū h̄z. xxiij. li. Inforciatū. xij. **V**etus
xiiij. et sic sūt libri. l. et qñ allegat aliqd d̄ di-
gest. quocūqz. noīari d̄z digest. et titl̄s et lex
sicut i. xij. libris p̄mis codicis. **A**utētica
v̄o diuidit i. x. collones et q̄libz collatō h̄z
p̄les titl̄os sū rubricas. et q̄libz titl̄ vñ. q̄.
vñ qñ allegat aliqd de hac aut. p̄mo d̄z no-
miari aut. p̄ea titl̄. deide. q̄. et vltio collo-
sic vt in aut. de m̄dato p̄ncipis. q̄. si tibi. col-
latōe. iij. **I**nstitutā aut h̄z. iij. libros. et q̄li-
bet liber h̄z p̄les titulos. et q̄libz titl̄ h̄z plu-
res. q̄. vñ i allegatō instituta d̄z p̄mo nomiari
isti. p̄ea titl̄. tercō. q̄. sic. isti. de fideicō. q̄.
Ius patronat⁹ ē auctoritas seu in herede. z.
potestas pueniens ex b̄nficijs aū d̄secratōem
ecclesie collatis. puta ex fūdatōe. edificatōe
et dotatōe. vt. xvi. q. vij. filijs. et c. q̄cūqz. et
xvi. q. ij. abbatē. vñ v. patronū faciūt dos e.
dificatō fūd⁹. h̄z. gōf. **D**i ē ius patronat⁹ qñz
aduocatō. qñz ricednatus vel custodia. vel
guardio. vel ius frequentationis vel p̄cessio.
nis. quandoqz gratia. ex de iurepatro. qui cle-
rici. in glo. a.

Iure p̄e d̄z res aliq̄ vendi iū istrumētis v̄e-
ditōis qñ p̄prietas ei⁹ trāsfert i emētē.

Ius ius infra i vocabulo mandatum.

Iusticia d̄z q̄i iuris stat⁹. et d̄ v. sig.

Lex qd ē. d̄cū ē s̄ i v̄obulo ius quiritū.
ex alia publica q̄ a scis p̄rib⁹ scripturif
ē d̄firmata vt lex canonū. **A**lia puata
s. q̄ ex iustitu spiritus sancti in cordibus fid-
lium est scripta. s. caritatis que dignior est q̄
prima. xix. q. ij. due.

Lex quandoqz dicit cōsuetudo. j. q. j. c. ij. qñ
q̄z regula. j. q. vij. c. ij. quādoqz ratō. di. j. cō-
suetudo. quādoqz ius scriptū siue cōstō q̄cū
q̄z. quādoqz cōstitutō ciuilib tantum.

Lex. xij. tablarū d̄z lex i. xij. tablis sc̄pta. cū
et leges p̄p̄ discordiā plebetorū cū nobilib⁹
fere p. xxx. an. in dissuetudinē abissent. creati

fuerit. x. viri qui trāstulerūt leges grecorū in
latinū et eas i. x. tabulis eburneis scripserūt
et ijdē. x. viri p̄ea vidētes i ill. x. tablis m̄l-
tas leges d̄cē. accepta p̄tate corrigēdi et sup-
plēdi. duas alias tabulas addiderūt. et inde
dicta ē lex. xij. tablarū. h̄z. jo. di. vij. c. j. **P**̄ea
cū p̄dicti. x. viri sibi m̄gratū v̄surparēt sunt a
p̄p̄lo icarcerati. et sic d̄sales sūt fci q̄ senatus
d̄sulta cōposuerūt. postea p̄tores d̄soluti sūt
qui edicta fecerunt. h̄z. azo.

Lex m̄icipal ē lex quā aliq̄ ciuitas d̄stituit
sibi. et ē ius ciuile. iust. de iur. natu. q̄. j. i. ter.

Leges ciuiles feia si nescit et **E**t glo-
miles. clie⁹ et cultor p̄cit sibi iudex et vltor

Lex m̄tiplex est. s. falci dia sic dicta a falci-
dio tribuno. qui legē fecit p̄ null⁹ t̄m legarz
i testamēto qñ saltē admin⁹ q̄rta p̄s superesset
heredib⁹. di. ij. q̄dā. **S**atira. s. q̄ d̄ p̄lib⁹ sūt
reb⁹ loquit⁹ dicta a copia rex. et a saturitate
vñ et satira scribē ē poemata varia d̄dē. vt ora-
ti⁹ et iuuenalis. **R**odia que. s. nauiliū con-
mercōz. ē. ab insula rodo dicta. h̄z. ini. q̄ssima
ē q̄ patiētib⁹ naufragiū ibitatorē oia auferē
hodie at excōicati sūt. di. ij. q̄dam. et c. seq̄n-
tib⁹. **C**ortētia sc̄a. s. iter plebē et p̄p̄m. qua
d̄stituit⁹ vt n̄ valeret plus plebiscita q̄ leges
popli. **A**quila s̄m plebiscitū ē. q̄ loquit⁹ in
eo cāu i q̄ q̄s culpa sua dānū alij dedit. velu-
ti si equū suū occidit vel vulnerauit. l̄ vellez
suā scidit. **E**t i hac lege v̄it culpa leuissima
vt si quis ex alto se p̄cipitauit et sup aliu v̄e-
nerit et ceciderit tē⁹ lege aquilia. vel si puta-
tor ramū deiecent et n̄ p̄clamauerit et sic ali-
quē occidat tene⁹ lege aquilia s̄z nō tene⁹ le-
ge cornelia d̄ sic. i qua v̄it t̄m dol⁹. ff. ad. l.
acquil. i lege. **C**ulpa lese maiestatis. h̄z. p̄nt
eos qui in rempublicam aut in p̄ncipē aliqd
machinari molia sūt. **C**ornelia d̄ sicarijs. h̄z
loquit⁹ d̄ hoicidis qui cū telo ambulāt cā oc-
cidendi homines. in hac lege venit tantum
dolus. **S**unt et plures alie leges q̄s omitt-
to causa breuitatis.

Legio de h̄ s̄ in vocabulo ala.

Legare ē m̄ttē. ē etiā in vltima volūtate rez
aliq̄ alicui reliquere.

Libell⁹ ē p̄p̄ liber. i. modica scriptura. et ē
duplex libell⁹. s. d̄uētōis et accusatōis. p̄p̄ in
ciuilib⁹. sc̄ds i c̄mialib⁹ locū h̄z. **I**n p̄o d̄ieri
debet nomē actoris et rei et iudicis corā quo
agit⁹ et res que petit⁹. et dies i q̄ libell⁹ d̄at⁹.
In secundo vero contineri debz nomē accusa-
toris et rei et iudicis et c̄mē de q̄ agit⁹. et qñ
doqz p̄sōa cū qua c̄mē d̄missā eē d̄z. et loc⁹ i
q̄. et dies accusatōis. p̄fessio accusatōis co-
rā iudice. et m̄sis i q̄ ē d̄missā. diē aut et ho-
rā ibi ponere nō est n̄cē. h̄z. gōf.

Liberi vel filij dicūt omēs descendētes v̄s-
q̄ ad trineptes. et vltēri⁹ dicūt iferiores. **S**i
milic⁹ p̄ntes dicūt omēs ascendentes v̄s-
q̄ ad ternariū et vltēri⁹ d̄nr supiores. ff. e. li-
berorū. et. ff. de grad. l. vna.

Libertas ē natural factas e⁹ qd cuiqz libz
face. isti. d̄ iur. p̄so. **L**iberi sūt q̄ nascūt ex ige-
nitis. **L**iberti v̄o sūt q̄ maūmittūt. isti. d̄ ige.

Licere est appreciari.

Licitarij dñr q̄ rē aliq̄ emēdo vel adducendo
l̄ alit̄ negociādo appetūt et alit̄ alterz supā

Limiarche dicūt. **C**re dēdit pl̄ offerēdo.
p̄ncipes locor̄ i q̄b̄ sūt diuersar̄ p̄uitiaz
ā diūsor̄ regnor̄ limitū termi. **E**t id̄ colimi:

Limitanei dñr q̄ sūt inter ciuita rā colāt.
tes et castra dñtuti vt limites dñdāt vt ho:

Lis a dēctōe limitis nom̄. **C**mies terrā colāt.
pus sumpsit. ex de v. sig. forus.

Litē dēstari dē ille qui corā iudice cū tēsi
moio et publice litē ichoat cū adūsario. **S**e
cū dū gof. litis dēstari ē hincinde negocij p̄n
cipal̄ apud iudicē fca narratō. **C**itē q̄i litis
dēstari ē q̄n aliq̄s dūet̄ i iudicō sup reb̄ i
mobilib̄ q̄s possidet noīe aliēo. noiat domi
niū i iudicō. et accipit inducias ad dēnūciād
dñō vt ad iudicē veiat l̄ mittat. at si ip̄e dñs
n̄ dpet i termino sibi dato tē em̄ ē lis q̄i dēsta
ta dtra ip̄m dñm siue habet̄ p̄ dēstata ad in
terrūpendā longi t̄pis p̄scriptōz. ex vt lite nō
dte. quoniam frequenter. ē dubius.

Litē pēdere. ē litē i incerto eē dū ei⁹ euētus
litere de rato dñr pcuratorū. q̄ dñtuenz
pcuratorē sp̄ adicit i fine q̄ quidq̄ ip̄e pcur
ator fecerit sup cā ad quā ē dat⁹ ratū bebit
ex de reli. do. cum dilectus in glo.

Magones siue vclarij sūt q̄ i suis emē
dis vel vendēdis mercatōz exercēt.
gñi scrineor̄ idē sūt q̄d scrinearij siue
scrineor̄ custodes siue p̄gmatarij. sic dicti. q̄
p̄gmaticas sanctōes scribebāt et eor̄ exēpla
in scrineis ad memoriā recondēbant.

Maleficiū ē hoīcidū furtū et h̄mōi. **S**ed q̄i
maleficiū ē cū iudex p̄ ierpiētā iudicat. l̄ cū
d̄ domo alic⁹ ē eiectū l̄ effusū aliq̄d q̄d nocu

Malleatores flē. monete adul it trāseundi.
terine sunt qui malleāt falsam monetam.

Mandatar⁹ ē qui suscipit mandatū.

Madator ē q̄ aliq̄d alicui mādāt vt i⁹ faciat.

Mandatū p̄ mādātū gñale posteri⁹ datū non
derogat̄ puilegio nisi de illo faciat mēcōem
ex de offi. oz. graue. **I**tē p̄ mādātū gñale n̄ p̄
hibet̄ nisi illicita. ex d̄ v. sig. fr̄ quibusdam.

Itē tñ valet mādātū gñale q̄ ad oīa q̄ntūz
spēale quo ad quedā. ex de vo. magne. **I**tē
rei turpis mādātū nullū est. ff. mād. l. si r̄mu

Item q̄n mādātū vel pactum
vnū dñtinet in se duo. quor̄ vnū ē possibile al
terū ipossibile n̄ obligat i dtractib̄. vt si ego
eris rome p̄mittā tibi hodie dare colonie c.

Sed bene obligat in iudicijs. vt si iudex mā
det alicui q̄ compareat corā se die impossibi
li sibi tenet̄ compere die possibili sibi. scdm̄
hof. ex de dolo. cū dilecti. **I**tem qui exequi
tur mandatū nō debet excedere fines mādātū
insti. de mādatis. §. is qui. **I**tē mādātū spēa
le derogat gñali. etiam si de eo nō faciat mē
tōnem. ex de rescrip. pastoralis. l̄ autem sm̄
bar. in q̄nib̄ p̄mo fallit i mādatis gñalib̄
que sūt effectū spūalia. ex d̄ offi. del. ex pre.
Scdo in puilegijs. ex de rescrip. cū ordinem.
Tercō q̄n res n̄ est integra. Quarto in legatis

ff. d̄ suppellec. leg. **M**adātū et iussio diffe
rūt. q̄ iussio iporat necitatē nec finit̄ morte
quia successor tenet̄ illō facere. mādātū vero
iporat liberā obseq̄ndi p̄tātē et finit̄ morte.
Quidā tñ dicūt q̄ tā p̄ceptū q̄ mādātū finit̄
morte si noib̄ exp̄ss̄ sc̄ba. l̄ jo. xiiij. q. ij. dū
dū. d̄ mādato ec̄ hēs infra i vocablō p̄caria.

Mappula ē ornamtū q̄d ipator dñtatin⁹ cardī
nalib̄ cōcessit. di. xxvj. constan.

Mappa ē ornamtū eq̄. et sūt mappē litheami
na alba quib̄ coopunt̄ eq̄ cardinaliū cum fa
ciūt p̄cessiōz. **A**lij dicūt mappāz eē epālē mi
trā. l̄ jo. d̄ hoc hēt. di. xcij. §. compagis.

Materfamilias ē q̄ honeste viuit quā nulle nu
ptie nec natales faciūt matrēfamilias. l̄ tñ bo
ni mores. ff. de v. sig. p̄nūciatio. §. matrem.

Marie aliq̄n poit̄ opatie. aliq̄n p̄ tñ. vt ex d̄
fi. p̄sbi. ad abolēdā. **A**lij ec̄ legat̄ marie p̄o
mag. et sic tē p̄p̄ie sm̄ bñ. ibid. aliq̄ p̄ tñ.

Menia p̄p̄e dñr edificia muroz ciuitatis. sic
dicta. q̄ muniūt ciuitatē. et iterdū dñr abusi
ue menia oīa edificia. a mūio nis. i. edifico.

Mercis nomē ad mobilia p̄tinet. ff. de v. sig.
Merum impiū ē habere gladij. **M**ercis.

p̄tatem ad puniendū facinorosos. vñ merum
impiū ē quedā suma potestas p̄ quā ea q̄ sūt
iurisdicōnis maxie explicāt. et d̄ merz quasi
sepatū a cogtōe pecuniaria eo q̄ nullū ide se
cōmodū pecuniar̄. ar. insti. de publi. iud. in
pñ. **N**ec aut̄ sūt meri impij facinorosos puni
re. delinquētes viciare vel incarcerare. mem
bra mutilare. penā capitalē iponē. l̄ at ē tri
plex vt d̄i ho. ex d̄ iuriur. veiens. §. mors. exi
liū. et relegatō. ff. d̄ publi. iudi. l. ij.

Metus d̄ q̄i mentē tenēs siue ipediens. q̄ em̄
timet n̄ sp̄ gerit in corde q̄d h̄z i ore. et ide d̄
meticulosus. i. metu plen⁹ qui. §. timet timen
da et non timenda.

Minores q̄b̄ succurrit̄ p̄ r̄stōz i integz sūt q̄
nō cōplēnēt. xrv. an. ff. d̄ in integz r̄st. l. iij.

Missalia l̄ missilia dñr q̄dā p̄stacōes q̄s nou⁹
p̄roz solebat mitte in vulgū. vt q̄d q̄lqz app̄.

Mitti in possessionē hēderet fieret suū.
noīe ventris ē mitti i possessionē noīe ei⁹ q̄ vel

Mittere aliquē i pos que est i ventre
fessioz est aut facē eū possessorē vt quādo p̄ba
uit rē eē suā. aut eū ducere i possessionem vt
custodiat eā et i ea maneat non vt eaz posside
at. vt re⁹ qui citat⁹ noluit opere tādē veiens
litē suscipiat donec p̄bauo eam esse meam.

Mixtū impiū ē p̄tās media p̄ quā ea que sunt
i iurisdicōe media explicāt. et dicitur mixtūz
quasi ex iurisdicōe et mero ipio. eo q̄ h̄z com
modū pecuniar̄. et p̄tiet ad ip̄m bonor̄ pos
sessorē dare. i possessionē mittē. iubē. cauere.
pupillis tutores dare. et oēs alie pene gues.
p̄ penā capitalē et mutilatōz. vt ē relegatio
vel fustigatō vel grauis correctō. ff. de iur.
oim iud. l. i. et. iij. in tex. et glo. hec guil. et
pe. de sam.

Morbis sortitus est qui perpetuo nocet nisi
sit curatus.

Mortuariū d̄ q̄d q̄s r̄linq̄t i morte. ex d̄ offi.
iud. oz. conquirente in glo. a.

Mulio dicitur custos mulorum.

Mulctare est punire. et dicitur mulcta a pena. quia pena est certa et a iure iudicata. mulcta vero a iudice per sententiam irrogatur. unde appellatur a mulcta non autem a pena. ff. de v. sig. si quis pena.

Municipium dicitur a munere et capio. est autem municipium oppidum in quo pacis observanda causa milites sunt constituti. et principes domini qui municipia custodiunt. et qui preest eis de municipalibus. Dicuntur et municipales qui in municipio nati sunt.

Municipia dicuntur prebationes et iura. quia causam municipii li. vj. de elec. quis in fi. et in glo. jo. an.

Munus dicitur cum aliquod datur causa precedere. donum autem est sine causa. ex de v. sig. inter donum.

Mulio est idem quod fatuus.

Mancisci est aliquid consequi.

Manfractu est naui fracta submersio rerum. negatiam probari non potest. de h. siue corporum infra in vocabulo probatio.

Negligentia est ea quod fieri potest et de omissione.

Negotium aliquod significat actum alicuius rei cui contrarium est otium. Alii actum dant quod est iurgium litis. et de negotio qui negat otium. de autem negotio in causis. et negotio in commercio. et requiritur in omni negotio. si in notorio index. accusator. res et testis.

Notio. i. noticia est de v. sig. forus. iudicialis. et pertinet ad eos qui habent iurisdictionem per se summi notarii per cognitionem. ex de excep. pia.

Notarius dicitur persona publica. quia eius officium est ad publicam utilitatem iuratum. et de notario a notitia quod si est negotia hominum publice et autentice notare. i. i. publicam et authenticam formam redigere. Et idem de scriba a scribendo. dicitur etiam tabellio. quia in tabulis olim notabant.

Nouale. i. terra de nouo ad culturam redacta de qua non est memoria quod alias fuerit culta. ex de v. sig. quid per nouale.

Nouatio est obligatio additio in obligationem puram. si sine additione translatio.

Nouum opus facit quod aut edificando aut destruyendo aut foueando faciendo personam faciem immutat. secus est si verum deficiat. ff. e. l. j. §. nouum. et §. si quis edificium.

Nouum opus iniciatio est secundum hof. illi qui de nouo edificat in preiudicium alterius facta legali prohibitione. et pertinet ad ea tantum que sunt solo iudicata. ut per in dicta lege. Est autem triplex. primo solo verbo. si dicitur nouum opus et hoc in loco edificij et etiam ipsi domini opus. 2º per iactum lapilli. 3º per iudicium prohibitionis. primo nunciatur per possessionem et facit aduersarium possessorem. nunciatur vero secundo et tertio modo retinet possessionem. hoc bene. ex de v. sig. ex pre. et e. c. ij.

Noxa est corpus nocens non seruus est ipsius maleficio. Noxia vero est delictum. unde v.

Noxia delictum delinquens noxia vocatur.

Oducere est quasi de mente subducere. secundum jo. an. libro sexto de elec. fun. damenta.

Omnia si episcopus dicat. do tibi tale villam et omnia que habeo ibi. non intellet dare decimas et alia iura mere spiritualia. quia li. oia non extendit se ad ea que per se sunt alterius nature et iuris per ea que principaliter transferuntur. §. quoniam datur aliquod quod habet

temporalia et spiritualia iura cum omnibus pertinentiis suis. ut prebenda possessiones bonorum et decimas. et omnia transferuntur simul. hoc bene. ex de iure preb. lras.

Omelogare idem est quod confirmare.

Opacitas sunt meliores et ditiores de populo ab

Oportet aliquem dicitur necessitate opibus sic dictum in q. ix. non oportet. alii honestate. ut. xxi. q. j. c. j. Certe oportet tamen futurum quod prius significat. ff. de v. sig. verbum. l. digna vox.

Oraculum. i. responsum. quia precando impetratur. C. de

Ordinaria onera sunt illa que de consuetudine debentur. extraordinaria vero que insolite necessitate emergunt.

Ordinarij vero sunt non tantum episcopi sed etiam quicumque inferiores qui habent institutionem et destinationem. ne. ex de offi. or. cum ab ecclesia. et li. vj. e. c. j. §.

Orphanotrophus est or in conferendis. phanorum et pupillorum tutor et adolescentium curator. qui eos qui parentibus destitutos suscipit alere. de or orphanotrophum est locum habet admissa rationis.

Pagani sunt homines pagani a pago. i. villa pagani. na. nu. i. villani et dicitur quicumque habitat in villa de pagano.

Palatinus comes dicitur qui curam gerat precipuam ut missis notariis suis iudicium negligentia argueret. et a palatibus consueta tributa exigeret.

Papa quod sit auctoritate pape de fieri auctoritate dei. et hoc est verum si faciat iusta de causa. ex de tras. la. inter corporalia. in glo. ix.

Parabolarij dicuntur medici. sic dicitur quia per parabolas docent in vobis liberi. mittunt quod faciunt.

Partis indistincte platee nomine per dimidia distigunt. ff. de v. sig. l. nome filiorum. §. ad operationis.

Paterfamilias dicitur homo cuiusque etatus sit. dum modo sit sui iuris et proprie potestatis.

Patricij dicitur quod imperator eligit sibi in preem.

Patricij et dicitur sunt quod in nobiles in ciuitate.

Paupies dicitur dantur sibi iuria ut cum equo percutit

Pecorum nomine continentur boues. §. in vobis aliquem.

Peculo boues. in vocabulo mulctare.

Pena committi est penam deberi. de pena super

Perduelles est perditionis solio. C. de epis. l. iij. i. glo.

Perduelles est in vobis committit lese maiestatis.

Persona quodammodo dicitur priuata improprie ut ille qui sunt

exempte a communi iure. di. iij. privilegia. ubi dicitur quod privilegia sunt leges priuatarum. Quedam vero proprie dicitur priuata persone ut illi qui habent dignitatem. xxiij

q. j. qui contra. unde clerici non dicitur priuata persone cum

habent dignitatem. i. ordines ecclesiasticum. di. iij. p.

uilegia. et di. iij. de i. §. hoc jo. Certe secundum abbatem

per se quedam dicitur publice. quod si officio publico

sunt ut tabellio. iudex. et balanus. Quedam dicuntur priuata que scilicet non sunt in officio

publico.

Pertinet ad nos dicitur illa que spectant ad nos

aliquo titulo. non causa pignoris et que nostra non

sunt. sed esse possunt. ff. e. verbum pertinere.

Pignus contrahi est in eum statum venire nisi debitor

pignus committat. i. amittat.

Plagarij sunt qui liberos homines surripiunt et vendunt

Plebs dicitur a dicitur a plaga maris sic dicitur

populo ut species a genere. quia populus dicitur maiores et

miores nobiles et ignobiles. plebs tamen minor

res et indifferens. i. per plebem statum. in li.

de iure naturali. §. plebs.

Pale qñz poit p singlari. di. j. omes leges aut sūt diuie aut hūane. i. ois lex aut ē diuina aut hūana ut di. jo. ibid. qñz poit ad exclusi onē maioris l' minoris nūi. ex d' diuoz. gaudē?

Palis locutō duoz. nūo ē dēta. iij. q. iij.

Populū faciūt. x. §. Item ubi min.

Pocabulo collegiū. Itē d' p'lo s i vocabulo

Portari s i vocabulo ferri. plebs.

Possessor. bonoz. possessor ē nom iuris sicut

bonoz. possessio. ff. d. v. sig. hereditatis. et dā

bonoz. possessor ille q tñ d iure p'orio succe

dit ut filiū emācipat l' cognat q dñr bono

rū possessores. ex bonoz. possessioe edictali et

decretali. nā statū ut hñt edcāz et decretā pos

sessioz hñt. h' interdētū decretū ad h' ut dēqñt

hereditatis possessioz qñ dē quoz bonoz. illi.

d' interdētis. §. f'itutoria i glo. d' hac ec hēc

d' cā possessiois. pastoralis in glo. **O**rit ei

hēs et possessor bonoz. qz heres succedit dā

iure ciuili. bonoz. possessor d iure p'orio vñ

aditō hereditatis n' d'siderat auctatē iudic. s'z

bonoz. possessor requit auctatē et pñtiā iudic

insti. de bonoz. pos §. quos aut. **I**tem bo

noz. possessio aliqua dē s'm tablas testamēti

ut qñ p'oz p'mittit heredi s'p'to possessioz bo

noz. Aliq etiā d'tra tabulas testamēti ut qñ

dat' possessio liberis a p're i testamēto p'teritis

Pro herede possidē ē aliquē ita possidē q se

Pro possessore possidere putat herede eē.

ē ita possidere q n' putat se iuste possidere.

Possessio ē corporalis rei detentō. corpis et ai

mi et iuris amictō d'currēte. Corporalis rei dic

quia sola corporalia possident. Incorpalia vō

dicūt q possideri et q tradī p'patiaz ad vsūz

Ite dic corpis. qz n'ccē ē ut qz corpe l' sal

te oculis adipisca. **I**te d' animi. quia pos

sessio ei' solo aimo p'dit. **I**te dicit iuris. qz

optet q sit s'm viā iuris. **P**ossessio et quasi

possessio dñt. quia corporalia possident. vñde

dicta est possessio quasi pedum positō. Incor

palia vō ut iurisditō et s'uitutē n' possidēt s'z

q possident qz n' pñt corporali' app'hēdi. ex d'

fo. d'pe. d'quest' i glo. b. **P**ossessor bone fidei

dei i iur' p'dioz. tādū dē q'dū ignorat se alie

nū possidē. q vō h' sciūt nec ab aliena possesi

one r'cessit male fidei possessor phibe. xxxij

q. j. si vgo. **P**ossessor male fidei dē p' q mer

cat' d'tra leges. **C**. d' agcol. quēadmod. 2^o q

p' denūciatōz sibi f'cāz q res n' ē distrabētis.

C. d' rei vē. fūd. 3^o si emit a pcuratore meo

p collusioz rē meā p p'cio mltū miori q de

biūt vēde et h' scient. q'cto si emit a furioso.

v^o. si a p'digo. vj^o. si a luxurioso cū scirz eū pe

cuniā cōsūpturū l' s'orto daturū qd' n' ē cū

pp' h' bois ē interdētū a iudice ut ibidē. l. si

quis h' bñ. ex de p'scrip. si diligenti.

Possessorium iudicium est triplex. s. p' possesi

one adipiscenda vel recuperanda vel reti

nenda. ex de causa posses. pastoralis. i glo. d.

Possidet hoc iure qd iuste. h' iuste qd bene.

qd aut male possidet alienū est. male aut p o

sidet qui vel suis male vti' vel aliena p'sumit

ex de v. sig. ius.

Possidere p' idiuiso ē ita possidē rē aliquā ut in ea nulla p'tem hēat ab alijs sepatā quaz si mul cum alijs non possideat.

Postliminiū ē ius q' restituit res vsucapta v' p'scpta ab alio alicui q' p' capitatē amise rat. xvj. q. iij. p'terea. recuperat em eā quasi p' .i. iur' limē dō' sue sp' fuisse et possedisset.

Posthum' et posthūa q vel q nascit' p' hūa

Postulare est suum vel tōem patriā

alteri' desiderū i iure corā iudice exponē v' alteri' d'siderio d'tradicē. ex d' postul. cū fac

dotis i glo. d. **E**st etiam postulatō petitō qua

petit' ex grā aliqū ieligibile licet' eligi. d' p

ma postulatōe tractat'. ex d' postul. d' scda ex

Pragma. tis. i. causa. d' postulatōe

et inde p'gmatic' .i. causidic'. vñ pragmati

ca sanctō ē cā i cōsistorio pñcipis ventulata.

corā p'cerib' sacri palatij. **E**st ec cōstō princi

pis ex aggregatōe cause facta. qñz tñ dicitur

cōfirmatō siue s'criptura ab ipatore facta cum

cāe cognitōe sup d'tractū p'mutatōis ex de

reuz. p'mu. c. j. in glo. **E**t p' pragmaticū facz est

pñcipis r'f'p'tū. et p'gmaticū sūt qui scribunt

Precaria vba sūt p'gmaticas sanctōes

h. t. rogo. volo. mādō. fidei cōmitto. **I**ubeo at

ē p'ceptuz. **C**. cōia. de leg. l. ij. in pñcipio. ar.

ij. q. iij. mādasti. vbi ep's mādāt pape. qñz tñ

mādō ponit' p'ceptiue. **C**. d' act. et obl. si qdē.

Sil'r rogo qñz ponit' p'ceptiue. xj. q. iij. rogo

qñz mādatiue. vñ. ff. d' neg. gest. si serui mei

rogatu. i. mādato suscepisti ec. qñz dēp'catiue

sic ponit' ut frequēt' hic. xj. q. iij. rogo.

Predia rusticana sūt illa q sū edib' sūt siue

sint i vrbib' siue i agro ec si sint ibi edes ad

vsū rusticanū. s. ad fructus recolligendos et

oues et boues custodiendos.

Prefect' vrbis dicebat' q ceteris m'gratib'

qcuqz ex cā p'fiscētib' ab vrbē relictis ius

dicebat. et oib' i ciuitate d'g'atib' p'celle

bat q cū egredere' vrbē n' hēbat iurisditōz. iu

bē tñ et iudicare poterat i ciuitate. ut. ff. de

offi. p'oris. **P**refect' p'tori' ad vicē m'gr

eqtū ē creat'. **P**refect' augustalis dē p'fē

ct' egipti **P**refecti vigilū sūt p'fecti noct'

ni q excubias agebant. et malefactores no

cturnos puniebāt. n' esset p'sona tam famosa

ut ad p'fectū vrbis mitteret' puniēda. ff. de

Preindicare est p'fectis vigilū.

aliquid alicui p'ferre. dē etiā qz sibi p'udicāe

dū i iudicō d'fite' aliquid rōe cui' d'fessiois

damnificatur. dicitur etiam q res iudicata p

iudicat veritatē.

Prelati nomie intelligitur ecclesia et miste

riū p'p'i et eccia ē in epo et ecōuerso nō tamē

noie p'elati semp intelligit' ecclesia. ex d' re

Preposit' p't dici s'cp. edoceri i glo.

quibz q alijs p'fē. vsus tñ rānuir ut p'poit'

dica' q qndā p'ozat' curā sup alios gerit. ex

Presentes dñr q in eadē p' d' v. sig. q'uis.

uñtia sunt. **C**. de p'scrip. x. an. l. fi.

Preferim aliqñ ponit' i iure p' maxime. ut ex

d' homi. ex literis. ij. et aliquādo p' tñ ut ibi

dem c. petrus in glo. tem olim gerebat.

Preses p'uitue alie p' ipatore sūmā potesta

Presumptio hinc gōf. ē alicuius facti dubij qñz se-
mplena qñqz plena iuestigatō. **S**ūt autem
tres spēs p̄suptōis. s. temeraria. et h̄ reproba-
tō. n. q. j. p̄. p̄babil̄ et h̄ admittit̄ ad sc̄ples
nā p̄batōz. ut ē d̄ p̄suptō. i. m̄tis c. vñ coadiu-
uat ad p̄batōz. si affint alia amicta. ex q̄ ma-
tri. ac. p̄of. a nobis. i. glo. admittit̄ et ad pur-
gatōz iudicēdā. ut ē de purg. ca. si q̄s de gra-
du. **E**t uolenta. et h̄ ad d̄ m̄nādū sufficiēs
reputat̄. ut ē e. l̄is. h̄ bñ. ex e. quanto. **P**re-
suptō uolēta quedā est iuris et d̄ iure ut euz
ius fingit et statuit aliqd sup̄ fictō. et contra
hāc n̄ admittit̄ p̄batō. ex d̄ sp̄o. nec q̄ fidez.
vbi d̄ p̄ si q̄s dederit fidē mulieri de d̄trahē-
dō m̄nioni cū ea et postea copl̄a seq̄t̄ m̄io-
niā eē p̄sūt̄. et p̄batō i d̄trariū n̄ admittit̄.
Quedā ē iuris s. nō de iure ut cū ius p̄sūt̄
s. nō statuit aliqd ut si vir diu mulieri coha-
bitauit. p̄sumit̄ ab eo cognita. xxij. q. j. dixit
et d̄tra hāc p̄suptōz admittit̄ p̄batō. **Q**uedā
ē h̄ois. ut cū p̄sumit̄ d̄tra aliquē p̄p̄ malā fa-
mā et d̄tra hāc eē admittit̄ p̄batō. ut ē e. cū
i tua. **Q**uedā ē vera. ut cū exheredo filium
meū. p̄sumit̄ d̄tra me p̄ m̄ultē exherede eum
et h̄ p̄p̄ naturā vñ heredes mei tenēt̄ p̄baē
q̄ eū exheredaueri iuste. **C**. d̄ ioffi. tes. aut. ut
n̄ liceat parēti. **Q**uedā ē facti. et h̄ ē duplex
quia quedā ē facti p̄cedētis cca futura. ut si
sēl̄ sis calūniat̄. et itēz me uelis accusare. p̄-
sumit̄ p̄ itēz me uelis calūnari. ex e. mādā-
ti. **Q**uedā ē fci subleq̄ntis circa p̄terita ut
si qui p̄us d̄ adulterio accusat̄ q̄ i p̄i repelle-
bāt p̄tertu p̄mitat̄. sūnt postea m̄nionali-
ter diuncti. p̄sumit̄ illō de quo p̄us fūant ac-
cusat̄. **C**. d̄ adul. si qui adulterū. bñ. ex d̄ sp̄o.
is qui fidē. **S**. j. d̄. l. ferrū. nō multum cu-
rat de p̄dca distictōe. s. dicit q̄ contra omēz
p̄suptōz admittit̄ p̄batō n̄ vbi ius d̄ iure ali-
cū n̄ t̄m p̄sūt̄. s. ē certū qd̄ statuit. qz p̄ fictōz
iuris ueritas nō delet̄. **C**. d̄ iure d̄. l. i. rebz.
Pretor ē q̄ i uerbe ordiabat̄ ad discēptādos
actūs dubios et cās. **P**retor urbanz d̄ q̄ ius
i ciuitate dicebat. **P**retor fideicommissarij d̄
qui de fideicommissis iudicabat. **P**retor pe-
grinus qui iter pegrinos ius reddebat.
Pretoriū est locus in quo iudex exercet iusti-
ciā. ē etiam locz habitationis p̄sdis.
Primates officiorz sūt qui officijs p̄sunt.
Primiceri d̄ p̄m. vñ i choro. vñ i cātu. vñ
in aliq̄bus eccl̄ijs d̄ cātōz vñ etiā succētorz.
Primipilarij dicūt̄ q̄ p̄mi actōz officij sui ad-
ministrāt et q̄ p̄mū pilū porrāt. **C**. d̄ p̄mipil̄. l. j.
Primogenitum uocat̄ scriptura diuina. non
quem fratres sequūtur sed qui p̄mo fuit natz
ex d̄ o. sig. ioseph.
Prinata delicta sunt que civiliter tractātur.
publica delicta quasi populo publicata dicū-
tur quoz p̄secutō est cōmissa cuilibet de po-
p̄lo. quale ē crimē lese maiestatis et accusatō
d̄ suspecto tutore uel curatore i quibz omēs.
accusare possunt.
Procellus de plano et sine strepitu iudicij
quādo habet fieri. l. i. vij. de ver. signi. sepe
Probatō hinc gōf. est rei dūngit

dubie p̄ testes vñ iustia et p̄lex qz p̄ iudicia et
p̄suptōes oñsio. p̄lex qz iō d̄. qz et si i causis
pecuarijs et ciuilibz p̄suptōes et iudicia p̄-
bēt ut si fūnt certe l̄ uolēte ad sniam p̄oce-
datur. ex de p̄sump. l̄is. non tamen i crimi-
nalibz sufficiūt ad d̄cēndū. quia in crimina-
libz nō p̄cedit̄ ad penā p̄ p̄suptōibz utz ibi
d̄. c. l̄is. n̄ eēnt iudicia idubitata et luce cla-
riora. **C**. de p̄baē. l. sciāt. **D**icitur autem pro-
batō a probe aduerbio. quia p̄be facit qui p̄-
bat quod itendit. qz p̄ h̄ p̄as n̄ p̄batiū euat̄.
Nota etiā ad maiorē euidētiā qz p̄ba° fit
m̄t̄. p̄o p̄ aspectū ut i notorio qd̄ p̄ba° p̄ fci
euidētiā. ex d̄ accu. euidētiā. **I**n atroci iniuria.
ff. d̄ iur. l. j. **I**n etate. ff. de m̄io. l. m̄io. xv.
ā. **I**n terminis. ex d̄ p̄ba. ex l̄is. h̄ gōf. **S**cdo p̄
testes et h̄ p̄ testes plures. uel etiā p̄ unū cui
alijs p̄suptōibus uelēmētibz. 3o p̄ instim. qz
ro p̄ cōfessionē. et h̄ quatuor ponūtur ex d̄ re-
sū. sp̄ol. ad sedem. qñco p̄ scripturā antiquoz.
libroz. ex e. cū cāz. seruo p̄ uolentā p̄suptōz
xxij. q. j. dixit dominz. septic p̄ famā cū alijs
p̄suptōibus. ex de p̄sump. terco. et etiam
per famā cū uno teste. ar. ex de p̄ba. sicut. **E**t
si iudex dubitet de fama querat a vicinis. ff.
de m̄gi. due. l. j. potest tamen fama p̄bari p̄
duos testes. ex d̄ testi. et attesta. in l̄is. et
magis p̄bat fama q̄ unus testis. ex de cōsan-
f̄ eo. h̄ jo. iij. q. iij. f. sepe. **S**i nūqd̄ p̄ famā
et unū testē p̄t qz de crimie d̄cēnari. d̄cē bñ.
ex de p̄batōibz. ueniens. qz nō. qz i crimie d̄cē
est vñ itēl̄ ap̄t̄issimē. secus est in causa ciui-
li. **C**. de p̄ba. l. vñ. viij. p̄ iuramētū. nā soli sac-
mēto credit̄ qñ d̄ oñcia alie qñc̄ siue dubi-
tat̄. ex d̄ sen. ex. si uo aliq̄s. d̄ hac materia s. i
uocablō cā. **N**egatiua p̄bari n̄ p̄t. ex d̄ e. c.
bone. **N**ota qz m̄tipler ē negatiua. s. facti.
dicti. iuris. et qualitat̄. **N**egatiua vñ fci q̄
dā ē pure negatiua. qdā ē mixta. s. cū affirmati-
ua. **N**egatiua fci pure negatiua. aut h̄z de-
terminatōz loci. l̄ ep̄is. l̄ alteri rei. et h̄ p̄bari
p̄t indiretē ut si ist̄m exhibeat̄ d̄ciens sup̄la-
tōz factā tali die uel loco. ar. ex d̄ testi. ex te-
noze. aut n̄ h̄z. et tē p̄bari n̄ p̄t. nec d̄rcē nec
indiretē. vñ onz p̄badi trāffert̄ ad adūfariū.
et hoc ideo quia negatōnam non sunt cause
nec circūstātie que sūt necessarie i p̄batione.
ut si q̄s dicat se nūq̄ d̄traxissē cū berta. **M**i-
xta vñ. s. cū affirmatiua ē illa q̄ h̄z affirmatōz
iplicitā. ut si dicat̄. ego nō renūciaui sp̄ore. q̄
si diceret coactz renūciaui. et h̄ d̄z p̄bari ab
eo qui negat. ex de renū. sup̄ h̄. **N**egatiua
vero dicti probari debet h̄m guil̄. ar. ex de p̄-
baē. tercio. tamen dicit ibi bñ. qz negatiua p̄-
bata fuit ibi indiretē. **E**t jo. vij. q. v. in fine
dicit qz illa p̄batō magis fuit p̄sumptiua
q̄ uera. **N**egatiua autem iuris potest proba-
ri ut si dicat̄ quis alicui. non potes esse testis
debet hoc probare. **N**egatiua uero quali-
tat̄. aut est negatiua qualitatis intrinsece. i.
ei q̄ cū quā nascit̄ h̄o. ut cū quis negat̄ eē pa-
cificz. sobrius. et h̄mōi. et tē p̄sūt̄ affirmatiua
n̄ p̄bet̄ negatiua. ā est negatiua q̄litatis extrin-
sice. i. ex cū qua homo nōn nascitur et tunc

presumptio negatiua non probat affirmatiua. unde si neget scia probandum est per examinatorum iudicium. ex de pbe. cum secundum apostolum. Si etas per aspectum corporis. ex de spso. impuberes. Si legitimitas autem gradus is cui illegitimitas opponitur est de his infamatis et tunc cogitur se purgare. ex de pur. ca. accedens. aut non et tunc qui sibi obicit tunc probare aliter. ex de elec. si forte h. abbas. et guil. et bñ. ex de elec. bone. et gos.

Proconsul ordiatur in sum. ti. de proba. iudex a populo constituitur non a principe nec ab alio delegatur sed est ante dignitatem ipsam creatus h. officium erat in puitiis ut per eum puitiales sua negotia expediret. **P**roconsul legatur est cui per consul puitiam ingressus mandat.

Procurator est nomen generale ad quilibet administrationem. et per sequentia que continentur in constitutione restringitur ad illud de quo agit ex de procur. petito. in glo. c. s. in vocabulo curator. **P**rocurator causa est qui causam defendit absentis. sed aduocat causa est qui causam tuetur presentis. uterque vero de potestutis. **D**ebet autem officium procuratoris esse gratuitum. et si quod recipit facit contra bonos mores. **C**. de procur. lite. et h. intelligitur quod paciscitur ut habeat certam partem eius de quo est questio quod non licet tamen licite recipere salarii sui per laborem li. vj. d.

Proheres est. fo. dpe. romana. h. jo. an.

quod te putat heredem esse cum non sit. ff. de peti. here.

Prohibita intelliguntur. l. i. per heredem esse omnia que non sunt decessa. ar. ex de trasla. iter corporalia. **A**r. contra quod omnia intelliguntur decessa que expressse non sunt prohibita. Ideo nota quod ubi aliqua constitutio promulga affirmatiue se intelligitur decessum quod non inuenitur prohibitu. exemplum. xxj. q. i. c. vl. ubi dicitur quod si dormierit vir eius cui vult nubere in domino. non dicitur duobus vel tribus vel quatuor unde potest contrahere cum his omnibus. **V**bi vero promulga negatiue se intelligitur prohibitu non inuenitur decessum maxime ubi fuit eadem ratio ut cum dicitur non occides. h. nulli licet inueniat concessum vel expresse ut de iudice cui lex hoc decessit h. bñ. i. c. inter corporalia in glo. xxvi. **P**otest et dici secundum quod notat ibidem quod hoc regula. scilicet quod non est decessum intelligitur esse prohibitu. habet locum in iudiciis et contractibus stricti iuris et in arbitris et privilegiis et in scriptis litterarum. h. ar. regla. s. decessum esse intelligitur quod non est prohibitu expresse locum habet in iudiciis et contractibus bone fidei et in beneficiis et absolutioibus et in edictis prohibitorijs. in illis enim quilibet admittitur quod non prohibetur ut in edicto de procur. testu. de matrimonio.

Proiectum dicitur quoddam genus edificij quod nulla columna supposita in edibus vel menibus appendet.

Promissio in genere mediocritate respicit. ex de fi. p. bi. literas in glo. c.

Promissor est qui promittit negotiationem ichoat.

Repromissor vero est qui repromittendo ratificat.

Promissione committitur in eum casum venire ut ex ea possit aliquid haberi.

Proprietarius est qui cuiuscunque rei proprietatem habet. et est idem quod dominus.

Prorogare est producere et extendere.

Proscripio est contra absentem iudicialis pronuntiatio ut in posterum procul agat ab impio.

Proseneta dicitur mediator in contractibus et merces dicitur pseneticum.

Prouiciales dicuntur non illi qui sunt oriundi de puitia sed qui in puitia domicilium habent. ff. de v. sig. p.

Publicani sunt qui publica vecti. **C**uitiales. galia exigunt vel tributa adducunt. ff. de pu.

Publicari dicuntur qui ob aliquod delictum in publicum erarium deducuntur.

Pueri dicuntur filij et non filie. dicuntur etiam pueri omnes serui et sexagenarij. dicuntur etiam tercio modo pueri omnes qui sunt in etate puerili ut mares infra. xiiij. an. et puellae infra. xij. ff. de v. si pueri quando tamen legantur pueris alimenta tunc puer dicitur puella usque ad. xiiij. an. ff. de ali. lega. mela. **I**tem quando pueri dicuntur doli capaces quod re super in vocabulo doli primus.

Purgatio est de obiecto criminis ostensio innocentie. et h. est duplex. scilicet canonica que fit per iuramentum et h. approbat. et vulgaris. scilicet qua sibi vulgus inuenit. et h. fit per duellum et candes ferrum et per aquam frigidam vel bullientem. et hoc reprobat. ex e. ex tuarum.

Quamciens h. tempus est ad arbitrium boni viri cum lege vel canone non terminetur. ff. de uasi. ex de deci. p. **C**iure dicitur. l. i. j. romanos. est qui expressam veritatem sicut jo. i. q. si vngenti a patre.

Questio de oratione interrogatoria. dicitur et tormetur quod tormetur veritas inquiritur. unde tormtores dicuntur.

Questores erarij dicebantur questionarij. qui pecunie publice petende et consuade causa creati fuerunt. **Q**uestores vero sacri palatii idem officium gerebant in domo ipsali. **Q**uestores paricidij erant causis capitalibus prefecti.

uirites. romani dicti sunt quirites a quiri. no qui fuit rex eorum dictus a quiris quod est hasta quia magis hasta utebatur.

Ratibabitio retro trahitur et mandato operatur hoc est verum si sit tale factum quod ab initio mandari potuit et decessere qui ratum habuit. alias non. ut ex de regularibus significauit. et c. cum viij. unde quasi regulari videatur ut ratibabitio retro trahatur et confirmet predecetia. ex de his que fi. a p. cum nos. et. ff. de re. m. l. h. in iure et hoc locum habet in maleficiis. negocijs. contractibus. sacramentis. et his que per exceptio nem annullari possunt. ut electio que facta est aliquo contempto que est annullanda nisi ille postea consensiat. ex de elec. cum nobis. **C**allus autem primo in illis que per alios expleri non possunt ut per vicarij. **S**ecundo in his que contra naturam sunt vel fiunt que sine peccato detineri vel fieri vel possideri non possunt que nulla sunt ipso iure. **T**ercio in filia que nubit tempore lucet quod si faciat h. patre iubente. per infamatum. non autem si patre postea ratum habente. **Q**uarto in pupillo ubi non valet ratibabitio tutoris non sit pater in negotio pupilli. instituitur. de auct. tutorum. s. tutor. **Q**uito in seruo qui iussu domini adiens hereditatem acquirit domino. domino vero per adiutam hereditatem ratum habente non acquirit ei ut ibidem. **S**exto in his que per legem sunt iuris que facti ut sententia. talia enim sunt que confirmari non possunt per ratibabitioem. unde o. nulla pupillare ius explet.

filia seru⁹. Sol⁹ tñ pñcep⁹ pñt sentētiā que
nulla est cōfirmare. qz ipse mutat sabām rei. ij.
q. i. i primis. Si tñ aliq⁹ alteri⁹ nomie sniam
tulit rata haberi potest. h. bñ. ex de pac. c. ij.
ino. vero dic q snia noie alteri⁹ lata nō pñt
rata haberi. Sñr si q⁹ noie alteri⁹ iudicis iur
dicet i illi⁹ terra n pñt eius snia rata haberi.

Rationales cesaris. i. pcuratores.

Reda de. est qddam gen⁹ vehicli ad eūdum
et redeundū habile et est quatuor rotarū.

Redibē ē facē hñe aliqñē qd pñt hēbat vñ rñi
bitō qñ reditō. ff. d. edic. l. redibere.

Refereñdarij sūt aduocati q referūt hoim ne

Refragari ē ncitare et impedire. goccia.

Relegare ē aliqñē in isulā mittē pñt aliqñ
delictū ad standū ibi p quinquēniū.

Remūerare. de⁹ n rñuerat bonū qd fit s3 qd
bñ fit. iō dixit quidā q de⁹ n ē remuneratoz
noim s3 adūbioz. ex d. collu. scpta. in glo.

Renūciatō pñt de ea tractat⁹ ex ē pñt rei
vel iuris spontanea refutatio.

Replicatō. sup in vocabulo explicatio.

Res iudicata dicitur cū elapsis. x. ānis snia
nullius iuris remedio potest attenuari.

Res scē sūt q ab hoim lesione manite sūt scē
vt porte ciuitatis vel mari. que res scē dican
tur. qz delinquentes i eis pena sangnis puniū
tur vt si qā aliqñ in lesione ipozum iferret.

Res sacre sūt q deo sūt p epōs cōsecrate.

Res dē i tracta vñditōis adhuc eē integra.
qn res n ē in toto l in pñt tradita et pñt i to
to vel i pñt n ē solutū l3 tractus sit factus.

Res pñt pape l pñcipis sūt mādāta q ad istā
tiaz alic⁹ vel aliquoz seu pñprio mortu vel

ex relatōibus absentia vel suggestioib⁹ pñt
scē. l. ad cōsulatōem facit. l. cū aliquid ali

cui l aliqbus corpi. collegio. vniūsitati. l. ci
uitati mādāt seu idulget. clia ei ius faciūt n

gnale s3 spēale i negocijs et it pñt i qb⁹ et
it qā pñt gata sūt. vt. C. d. le. et cō. l. ij. In

rescēptis sp d3 intelligi si pñt veritati imitan
tur. et si ita ē ex de rescē. c. ij. i glo. d. et si po

nat⁹ ibi hec clausula si ita ē. referri debet ad
oia pñcedentia s3m bñ. ex. e. olim. ponit tñ ibi

opiones i glo. c. **I**tem clausula h3 et quidā
aliq talis dñt. nō extendit se ad illos d3 ciui

tate nisi dica⁹ et quidāz aliq ciuitatis l dñt.
sec⁹ est si diceret talis epātus. extra e. radul

fus i glo. **I**tem clausula h3 s3 si pñt alio non
scripserim⁹. d3 sp intelligi in rescēpto quādo

papa scribit q pñt alicui dñt bñficō i aliq
eccia et si n apponat⁹. Si vero papa velit ali

cui facere gratiam plenā scribit sic. non ob
stante q pñt aliqz direxerimus scripta nostra

extra e. mandatū. in glo. b. **I**tem per hanc
clausulam non possant plures q quatuor ci

tari. quoz etiā noia dñt i pñmo citatoz expri
mi. li. v. de rescē. cū in mltis. in tex. et glo.

Item in rescēptis seruari debet ordo scriptur
re. ex e. cum dilecta. in glo. d.

Restitutō que fit ecclesie iure minoris dif
fert a restitutione que fit iure maioris. quia

prima datur sibi officio iudicis deficiente a
ctōe. scda vō qz tñc h3 actōem suo iure. s. rñt

titatē officio iudicis accedite. ex d3 i integz
rest. cū venisset. in glo. n. **R**estitutō qñqz
petit⁹ vbi nulla possessio pñt esse vt cū pet⁹ re

Restitutō cōsangnee. ex de in integz rest. cū ve
nuocare domū. ē dicē nissent. in glo. d.

Reuocare domū. ē dicē nissent. in glo. d.
nō te debere licē pati in illo loco in quo con

ueniris. sed in illo vbi habes domū.
Reus ē defensor in cā. qz rē d3 hñe. a re dñs

que ab ipso petitur. ex de v. sig. forus.
Roliz. quid est supra in vocabulo albu.

Rogo supra in vocabulo pñcaria.
Rudera sūt sordes dom⁹ cū scopis mādāt.

Rura cesa dicunt⁹ q cedunt⁹ et eruuntur.
Saccularij sūt q veritas artes exercēt et

ex saccul⁹ pñt subducūt et pñt distas
hñt. vt. ff. de exordi. crimibus.

Sacerdos. h3 noie itellñt inferiores. et noie
clericozum supiores. ex de colli. cleri. c. ij. in

ter. et glo.
Sac anorato d3 rescēptū qd ipatoz idulget

alicui pñt et iā mortu. orādo ipetratum.
Sac⁹ orac⁹ m dicit⁹ ipatoz rescēptū quasi

sanctō ē pñt cōtō cui ad dñt pñt. di. iij. i su.
Satisfare siue canere est securitatem p fides

iussorem prebere.
Scrinearij sūt in vocabulo mgn serineoz.

Senatores dicūt⁹ mgnatus pñt qñ seniores.
Senatores ei sūt qui a patricijs et cōsulib⁹ vt

qz ad viros illustres descēdūt. qz hi soli sole
bāt dicē sniaz i senatu. quoz ec cōsul d3 sena

toz mgnatuū. vt. ff. d. senato. et institu. de iur
re naturali. **S**enatores ec dicit debent scatoz

filij et nepotes ex filiis nati. nāt nati ex filia
bus. ff. de senatorib⁹. l. liberos **S**enatuscō

sultū d3 i⁹ qd senatores hito cōsilio cōstitueñt.
Senodoch⁹ ē qui senonē alicui⁹ ciuitatis p

curat. Est aut senō dom⁹ in qua ifirmi alūt⁹.
et in d3 dicitur senodochium.

Sentētia ē diffinitō iudicial⁹ cōtrouērsie finē i
ponēs. ff. e. l. j. **S**me spēs sūt due. s. diffini

tua p quā. s. pñcipal⁹ qd diffinit⁹. et iter locu
toria q. s. n s3 pñcipali qdē s3 s3 alijs qñtōib⁹

fer⁹. l. quia iudex it pñt loqñdo sine solēni
Seqia d3 omē quod tate pñt iat scripture

naturalit⁹ seq⁹ vt pupill⁹ mñez. vitul⁹ vaccā
Seq⁹ster d3 ap⁹ quē res de q ē cōtrouerfia des

ponit⁹ et ide seq⁹stz vñ d3 aliq⁹ re aliq⁹ ponē
i seq⁹stro sicut i depoito l ap⁹ depositariū.

Sens⁹ sapiētis. nota q qñ al⁹ cōtrahētū pa
ciscit⁹ aliqñ facē ad sēsū sapiētis alteri⁹ cōtra

hētis tē ea facē q d iure fieri dñt s3 illo cōtra
ctu. nec pñt sapiēs ille aliqñ arbitrari cōtra iur

ra. quia tunc sapiens non esset.
Seruitus est cōstitutio iuris gentiū p quam

quis contra ius naturale subditur dñs **S**er
uitus iducta est iure naturali. di. xxxv. sexto

die. iure gentiū. di. j. ius gentiū. et iure canoni
co. ex de iudeis. ifra. et iure ciuili. s. serui at.

Serui dicūt⁹ a sñuado n a sñuē⁹ qz ipatoz ius
bebat eos sñuari n occidi q erāt ab hostib⁹ ca

pñt. iō dñr et mñcipia qz mñu capiebant⁹.
Seru⁹ corrupt⁹ d3 sñu⁹ q p alic⁹ iduct⁹ sñem

fact⁹ ē de bono mal⁹. vel d malo deterior. s.
in animo vel in corpe. **S**eru⁹ publicus d3

tabellio n̄ q̄ sit s̄u? s̄ q̄ publicū exercz offi
ciū. li. vj. de vsur. q̄q̄ s̄m jo. an.

Seruitutes p̄dionz rusticorū sūt iste. s. i. a :
et? via. aq̄duct? haust? aq̄ p̄corū appuls?
ad aquā. Iter ē ius q̄ ex ede mea p̄ agros
tuos possiz agros meos iterare et i vias publi:
cas ire. et dicitur h̄ ius seruitus. quia p̄ediū
tuū in h̄ michi seruit. **A**ct? ē ut n̄ tm̄ possū
ire s̄z ec̄ iūm̄ ducē. Via est ut etiā possiz ve
hiculū ducē et lignū vel lapidē trahē. **A**q̄
duct? est ut p̄ agrū tuū possiz ducē aquā ad
irrigādū agrū meū. **H**aut? aq̄ ē ut haunre
possiz aquā d̄ puteo tuo. **D**ecorū appuls? ē
ut p̄cora ducē possiz ad aq̄ ad aquādū. **S**er
uitutes v̄o p̄dionz v̄banorū sūt ut possū h̄re
tignū i piete tuo. et ut sulliciū tecti mei ca

Sepulcrum est loc? sitet in fūdo tuo
i quo est corp? monumentū v̄o est sepulcrum
Sicarij sunt hoīcīde dīci a sica sine corpe.
q̄d s̄igt ferrū siue cultz. l̄ telū. isti. de pu. iu :
diē. s. sicari? **S**icarij etiā p̄nt dīci q̄ v̄ite ali :
cui? armis insidiant. de pe. di. j. si q̄s cū telo
v̄ā tene? lex cornelia d̄ sica. l. j. h̄ ex d̄ hoīci.

Sic ē iusta. h̄ clausula sicut tignū i glo.
q̄n̄ ponit in d̄firmatōib? itelligit? d̄dicōalit?
sec? ē q̄n̄ ponit in p̄uilegijs. q̄a p̄mū sp̄ pone
aliquid debet ex d̄ offi. del. quoniā in glo.
Sigillū autēticū s̄m b̄n̄. ex d̄ fide istru. s̄c̄ptu
ra. d̄ sigillū ep̄i et ei credit? q̄diu d̄rariū n̄
oñdīc? et sigillū cap̄li. et sigillū alicui? p̄nci
pis secl̄aris cui d̄ osuetudie credit? **A**d h̄ ec̄
q̄ sigillū sit autēticū d̄nt̄ characteres appare
ut id dīc̄ ibidē c. inter dilectos. in glo. xj.

Silua cedua ē silua ad cedēdū apta. silua pa
laria ē q̄ pascuis pecudū ē assignata. **S**ilua pa
laris ex qua pali et pedamenta assumūtur.

Symbolum q̄duplex. s. ap̄lōz. s̄c̄ōz p̄m. a :
chanasij. et p̄m? titul? decretaliū. h̄ in glo.
sup̄ p̄mū titulū decretaliū. in fi. glo.

Sindicus ē in vocabulo curator.

Siq̄s. hec dictō n̄ tm̄ mares s̄z etiā feias cō :
phēdit. ff. e. l. j. h̄ v̄erz ē q̄n̄ agit d̄ fauore. se
c? est si de pena. v̄n̄ si dicat? si quis fecerit h̄
det. x. sol. et n̄ addat? si q̄. tūc mulier d̄tra fa :
cies n̄ ligat? ad penā. l̄ si dicat? si q̄s tenuerit
hircos det. x. sol. t̄c̄ tenēs cap̄s nichil dabit.
hac at̄ d̄cōne si q̄ n̄ d̄tinēt mares. q̄z feiū nō
d̄cip? masculinū. ff. d̄ le. ij. si ita s̄c̄ptū. jo. an.
sup̄ h̄ p̄les alias snias r̄fert. li. vj. d̄ elec. ḡna
li. et tādē dīc̄ cū bar. p̄ masculinū a canōe p̄
latū d̄phēdit feias q̄d p̄bat? xviij. q̄. iij. si q̄s
suadēte. d̄iūcto cū ca? de sen. ex. m̄lieres. q̄d
ē v̄erz n̄ eadē d̄stōne v̄l alia feia excipia? li.
vj. de elec. indemnitatibus. s̄. sed cuz eos.

Solū quidq̄ plantat? serit? vel edificat? oē
solo cedie radicem si tamen egit.

Solidū. h̄ dictō insolidū p̄prie habet locū i
p̄missionib? stipulatōne vallatis q̄ stipulatō
cōcipitur p̄ verba de futuro. ut p̄miserūt iso
lidum se daturus vel facturos.

Soluēdo eē est habere v̄n̄ soluat insolidū l̄
p̄ se vel p̄ aliū. ff. de r̄. sig. l. soluendo.

Sponse v̄ecta ē qui et panimphus. et est qui
curam gerit ut matrimonium cōsumetur.

Stationarij dicuntur milites constituti ad h̄
ut alijs teneant stationem.

Statutū d̄ p̄lois l̄ reb? aliqb? n̄ extēdit? ad
res alias l̄ p̄sonas. ex d̄ postul. ex p̄te. i. glo.

Stellio ē q̄ vari? est aimo verbo et f̄cō ut q̄
rem aliquā alicui pignori obligatā alteri p̄ :
gnorauit. et d̄z a stellione serpente vario et ma
cioso q̄a ē vari? et icōstās in mente. generali
ter autem quod i ciuilibus causis dicit? dol?
h̄ in criminalibus dicitur stellionatus.

Stramētū d̄z ḡna? oē ḡn? vestis. ff. de v̄. sig.
h̄ magis p̄pe vestes cubiculares. stramētū em̄ a
sternedo d̄z. nā i? sternit? q̄d i imū d̄iūct? v̄n̄
et via publica stratū d̄z. eo q̄ lapidib? sterna?

Subastari rē. ē eā venalē p̄poi asta suppoita
Subdistingtarum duo sunt genera.

Subscribere ē subsignare. v̄n̄ testes solent sub
scribere in cirographo. i. notulas q̄dā pone.

Subsignare ē aliqd̄ signū alicui rei ipone v̄l
etiam subsignare est subscribere.

Suffragiū q̄n̄z sumit? p̄ auxilio. d̄silio. s̄u ser
uitō. xij. q̄. ij. suffragio. q̄n̄z ē cōf̄esus i s̄c̄ptis
redactō. cū. s̄. q̄s dicit. ego. v̄. noio. p̄. in pla
tum. sic sumitur li. vi. de elec. p̄petuo.

Suggerēda ē p̄s tecti eius domus q̄ incūbit
extremis paribus agnorz capitalium.

Suppelles ē d̄oesticū istm̄ p̄r̄s failias i q̄o d̄
tinēt oia v̄tēilia dom? et ec̄ q̄ n̄ sūt ad aliq̄
sp̄cialia officia d̄putata. et d̄z suppelles. q̄z h̄i
q̄ mittebāt i legatōz sub pellib? secū p̄rabāt

Supficiales edes sūt q̄ i solo adducto l̄ ēptō
sūt poite q̄n̄ p̄prietas et ciuili et naturali iu
re ei? ē cui? ē solū. ff. d̄ s̄f̄ficiēb? l. edificii
sup̄ soli faciē f̄c̄m. puta q̄z d̄n̄s soli ex locatōe
cōcessit saper solo suo edificium fieri.

Supplicatō supra in vocabulo explicatō.

Subp̄ctare l̄raz ē eā d̄anare suppoitis pun :
Subrogare est aliquem loco alte c̄tis.
nuz substituere.

Taciturnitas q̄n̄z est h̄nda p̄ d̄f̄essioe ex
de p̄ba. q̄m̄ contra. in glo. l.
ecta sacra. id est. tecta integra.

Telū d̄z n̄ solū q̄d ab arcu mittit? s̄z etiā q̄d a
maū. eo q̄ i lōgiquū mittit? ff. e. l. si calūnie?

Thelō grece tributū latine. v̄n̄ h̄ theloniuz
d̄z tributū. d̄z ec̄ loc? i q̄o erigit? et hic the :

Termi? p̄p̄toriz loneari? q̄ exigit tributa
obtinē d̄z tm̄ epis q̄ntū eria edcā n̄ aliō exige
ret alia iusta cā. ex de dila. dilecti. in glo. b.

Termios p̄ximi trāsgredi? aliquis q̄n̄z mo :
dis. l. cū prochianū alteri? ad sepulturā ad :
mittit cū alteri? subditū excōicat vel iterdiē
cū alteri? prochianū ad p̄maz r̄cipit. cū fidei
contrariū p̄dicat et cum termios possessio :
nū euellit. ex de sepul. glo. vl.

Territoriū ē v̄n̄ūitas agroz alic? ciuitatis
eo q̄ m̄grat? loci ei? itra fines ei? terrēdi l̄ ad
monendi ius habet. ff. de v̄. sig. si pupillis.
cant.

Tignū d̄z eē lignū. v̄n̄ tignij d̄n̄r oēs q̄ edifi
cates aūq̄t? s̄rit̄es dicebāt eo q̄ s̄r cāe sta

Testes aūq̄t? s̄rit̄es dicebāt eo q̄ s̄r cāe sta
tu p̄ferebāt. n̄c̄ p̄te nois ablata testes v̄ont?
Testes sūt cū iuramēto. testionia sine iuramē
to. ex d̄ cobi. cle. et mu. tua nos. in glosa.

Titul⁹ qñqz dicit^r signū qñqz causa dñij ac
quirēdi. qñqz ipā eccia. ut titul⁹ sancti petri
qñqz clericat⁹ v^l canonicat⁹ i aliq eccia. vñ
dicit^r qñqz intulari. i. clericari. v^l canonicari
qñqz quilibz ordo ecciastic⁹. qñqz dignitas.
vel placio. vñ dñz quis intulari i aliq eccia
id est ordiari v^l p^rfici. bñ. ex. de elec. dudū
Titul⁹ possidēdi est iniciū possessionis. ut
empcō. donacio. pmutacio. p^r bec em incipi
mus possidere.

Tradere dicit^r dupli^r. vno^o dñz rē suā in alte
rum trāsfere. vñ tradere dñz trāsfere dñz dare
Alio^o tradere ponit^r p eo qd est inducē i pos
sessionē siue p corpali rei p^rstacione.

Traicē est mare trāfire. et inde dñz traiectus
et inde pecunia a traiecticia vocat^r.

Traffuga qui trāfit ad hostes.

Traffacio sñm q^d de ea tractat^r ex est de sede
ad sedem cōmutacio.

Tribuni quiritū et militū p^rerāt militib⁹.

Tribun⁹ plebis dicit^r magistrat⁹ plebe⁹

Triumiuri monetales. dicti sūt auri argēti
et eris d^rlatores.

Turbā faciūt. xv. s in vocabulo collegiū

Tutor s in vocabulo curator.

Talitudinarij. dñr infirmi. qz valitudo in
firmitas p cōtrarium dicit^r.

Vendicare est corā iudice rē suāz intendere
ut cum quis dicit^r hec res est mea.

Vendicio. in instis vendicōis solz poni q^d
veditoz pmitit emptori rem venditā legiti
me defendere. autorizare. et disbrigare q^d vba
debēt sic itelligi. s. qñ dñz ipā lis fuerit mo
ta emptori. veditoz tenet^r rē i ipā lite defen
dere legitime. id ē sñm leges. Autorizare sñ
autozifari. id ē autoz litis fieri siue p se litem
agē. et disbrigare. id est litez expeditā ab oī
boie reddē. **N**ota q^d qñ veditoz est cert⁹ q^d
rei veditē pars ē ei ppria et p^r cōditicia. id ē
alicui⁹ dñicōi vel alteri dñō subiecta. igno
rat tñ q^d et qñta. tñc ponit^r i instro vendicōis
sic qd appriū ippetū qd dñicōi vñ p^rinuerit
qd ē dice qd est appriū i hac re hēas ut appriū
ippetū quod vero cōditiciū habeas cū ea
cōdicionē ad quā p^rinet.

Ventilarij sunt ut i vocabulo magones.

Verba. a pprietate verbor⁹. n est recedendū
nisi dñt loquētes aliud voluisse. v^l ecia nisi
res aliter eē salua nō possit. et improprietates
nō sunt ad dñsequēcia trahēde s^z excusande. bñ
bern. ex. de v. sig. p^rerea.

Verbor⁹ forma ē cōsiderāda nec ab ea rece
dēdū sine certa cā ibidē. ad audienciā. et ex.
de spō. ex lris. j. in glo. e. **I**te quō verba sūt
itelligēda qñ dol⁹. s i vocabulo doli p^rim⁹

Vernacul⁹ dñz sñz ex ācilla mea mibi nat⁹
Vestimentū interpolatū dñz vestimentū vet⁹
iterum politum.

Vicedñs s in vocabulo curator.

Vie latitudo si n designē p dñtrahētes lege
dñfūm octo pedib⁹ vbi via ē rēta et xvj vbi

Victus noie itelligi^r omie uia ē tortuosa
qd esui potui cultuiqz corpis. et omie qd est
necessariū boi ad vimendū. vestis em hz vice

victus. ff. de v. sig. vict⁹.

Vidua est q^d ecia vñz n habuit. ff. e. maritū.

Vis ē rei maioris impet⁹ q^d repelli nō p^r. s.
omode. ff. qd me. cā. l. j. **E**st aut multiplex
vis s^z opulsiua p quā qñ cogit^r aliqd facere
otra volūtate suā. et h vis includit i se metū
et est sapius ad ipm. **E**xpulsina respectu re^r
imobiliū. ablatina respectu mobiliū. **T**urba
tiua. s. possessōis ut cū i dubiū reuocat^r quis
possideat. **I**nqetatiua. s. qñ qñ n pmitit aliuz
vñ quiete re sua. de hac materia reqre ex de
pba. licz i glo. xvij. et dñs q vi. li. vj. ad au
dienciā. i glo. h. **I**te ē qdam vis publica. s.
q sit cū armis. qdam puata sine armis. ex. de
ord. cog. cū dilect⁹ in glo. b. vñ vi. vi bono
rū raptor⁹ vñ possidetis. p vi aut clam. bñ sūt
qdam interdicta de qb⁹ reqre i p^rdictis glo.

Vsuari⁹ est q^d vsum hz alicui⁹ rei. vsū nemo
ris hñe dñz ille cui dñs nemoris dñstituit vsum
nemoris ad ncitātē suā et familie sue. et ac
cipiet ligna. poma. olera. et flozes q nascun^r
in nemore p se et suis diuuis n tñ ad vendē
dum. qz h^o n esset vñ s^z frui. ff. de vsu. et hi.
plenū. s. j. bec glo. de arbi. dilect⁹. **N**ō p^r
ecia vsuari⁹ vñdere vsum nec locare nec g^ris
dare irreqlito dñō vsufructuari⁹ vñ h^o facere
pōt. insti. de vsu. et hi. in pñ^o. **V**suari⁹ pñt
dici clerici q n pñt vñdere. testari. donare. s^z
victu tñ et vestitu dñt debēt eē. x. q. ij. epō
habeat. bñ. ex de pig. c. dñt i glo. c. **S**cōz
alios aut clerici seculares pñt vsufructuario
compari ad quē pñt oim fructuū pceptoz
dominiū. ff. quēadmodū vsufr. am: tñt mellez
nomē. et i vita et in morte sūt reddituū suoz
dñi et ex eis debita sua ex qeun qz cā dñtracta
soluē pñt. **E**allit tñ i p^rlatiis seclariib⁹ q d red
ditib⁹ suis pueniētib⁹ eis rōe placōis soluē
n pñt debita n essēt p^r ecclie vñlitate dñtracta

Vsufruct⁹ ē ius vtēdi et fruēdi rebus alie
nis salua re^r substācia. ff. e. l. j. et est ius in
corpe. q^d sublato et ipm est tolli ncē destru
cta em domo destruitur vsufruct⁹ q habet^r i
ea. ff. e. l. j. **D**icit^r autē i reb⁹ alienis. qz res
sua nemi seruit. vtendi sñm accur. dñz ad dñam
creditoris q ius hz i pignore. n tñ pōt ec vñ
imo furtū dñmittit si eo vtatur. vel sñm bñ. dñz
vtēdi ad dñam valis dominij. qd habet^r i re
b⁹ alienis. sicut hñt emphiteote et feudota
rij. fruēdi sñm accur. et bñ. dñz ad dñam nudi
vsus i quo tñ pmitit^r vñ. salua substācia re^r
dñz ad dñam supficiarij et emphiteote q nō te
nent^r reficē eden. vsufructuarius aut tene^r et
tenet^r ad tributū. qz ad eū pñt oim fruct⁹
vñ bñ. expoit salua re^r substācia. id ē ne pe
reat in totū substācia. accur. vero exponit sal
ua re^r substācia. q. d. tādū durat vsufruct⁹
qdū substācia durat. **N**ec et p^rla alia de hac
materia ex. de pig. cū cōstet in glo. et insti.
de vsufructu in rex. et glo. et de hi. et vsu.

Vsurpare est cōtra vsū et rōem capere.

Vconom⁹ supra in vocabulo curator.

Explicite titul⁹ de verbor⁹ significacōibus
et de expolicōe seu declaracōe vocabulor⁹.